

Letna naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2994, 2994 in 2950

SLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2999

Izdaja vsak dan zjutraj, razen posedekja in dneva po prazniku

R. N. Coudenhove-Calerghe

Združite se ali zrušite se!

Evropejci! Zločinska politika, ki se ji je pridružila še gospodarska blaznost, vas je vrgla v nesrečo in pomanjkanje, ker je rodila vojno, revolucije, inflacijo in gospodarsko stisko. Vsi dosednji poskusi, da bi se stiska odstranila s pomočjo nacionalnih podvigov, so propadli. Evropa se trese po vsem telesu, ker stoji pred novo vojno nevarnostjo. Grožnja, da bodo značn brodovja pridruvala z velikansko silo in sipala na vaša mesta in podeželje bombe in strupene pline, je čedalje bolj jasna in nedvoumna. V nevarnosti je vaše življenje, življenje vseh brez izjeme, žena in otrok, mladih in starih. Ta spašeni obraz vojne, ki vam zija naproti, uničuje vsako zaupanje in vsak optimizem, podpihuje strasti sovraštva in podžiga k novemu oboroževanju. Istočasno pa neka blazna gospodarska politika, ki gradi carinske zidove med posameznimi narodi, uničuje še zadnje ostanke evropskega blagostanja. Mesto da bi druga drugi pomagale s skupnimi sredstvi, si vse evropske države nasprotno le prizadevajo, da bi druga drugo in sama sebe uničila s pomočjo norih carinskih predpisov in brezglavega urejanja blagovnega in deviznega prometa. Ni čuda, če žila evropskega življenja polagoma upada. Židovi, višji od najvišjih gora, ločijo blago od kupca, sirovine od industrijskih podjetij, proizvajalca od konzumenta. Ker je Evropa tako razdrta, ni čuda, da ne more iz pomanjkanja in da se vrstijo razna zla, kot brezposelnost, revolucije, politični zločini. Evropejci, to je samourno Evrope.

V tej naši Evropi, ki je najbogatejši del sveta, bogata na kulturi, na zakladih duha in materije, imamo milijone ljudi z najboljšo voljo, ki ne najdejo dela, milijone kmetov pa, ki ne najdejo kupca. Tisoče tovarov počiva, druge so morale propasti ali gredo nasproti polomu, milijoni delavcev in kmetov pa prezebajo in so lačni, in to samo zato, ker sta se politična in gospodarska blaznost združili, da uničita Evropo, njeno kulturo in njene prebivalce.

Dejansko ne obstoja veliko sredstev, s katerimi bi se dala Evropa rešiti. Sredstvo je samo eno in to je: združitev vse Evrope v konfederacijo držav z eno samo skupno carinsko mejo. Kajti tudi največje narodne države v Evropi so še premajhne, da bi si ustvarile zdravo gospodarsko življenje s svojimi lastnimi močmi. Gospodarsko ravnovesje je mogoče samo v velikem vseevropskem bloku, s skupnimi kolonijami v Afriki in Aziji. In kjer je gospodarsko ravnovesje, tam je tudi socialno blagostanje. Moderna tehnika potrebuje obširna ozemlja, če hoče človeku res koristiti, ne pa škodovati ali ga celo uničiti. Poglejte samo nekaj primerov:

L. 1929 je sovjetska Rusija začela industrializirati svoj ogromni imperij, ki je štirikrat večji kot vsa Evropa, po strogo določenem gospodarskem načrtu za dolga leta naprej.

L. 1931 je isto storila Japonska, ki je zasedla Mandžurijo ter s tem začela po preračunanem načrtu ustvarjati ogromno gospodarsko skupnost, ki je večja kot Evropa, tako v pogledu ozemlja kakor v pogledu prebivalstva.

L. 1932 je ustvaril britski imperij ogromno gospodarsko skupnost, ki objema vsa ta velika ozemlja Indije, Kanade, Južne Afrike, Avstralije, torej četrtino vse zemlje in četrtino vsega živečega človeštva.

L. 1934 so sledile Združene države Severne Amerike. Mnogo večje so, kot je Evropa, a so ustvarile gospodarsko skupnost in jo hočejo razširiti sedaj na vse države svojega kontinenta, da dobijo vseameriško gospodarsko zvezo, ki je takorekoč že dosežen cilj.

Sredi teh velikanskih svetovnih gospodarskih enot pa živi ta mala Evropa, vsa razdrpana in razdvojen v 26 malih osamljenih gospodarstev, ki si stojijo nasproti drug drugemu kot nepomirljivi sovražniki. Ali ne gre ta del sveta, ki se imenuje Evropa, naravnost v svojo gospodarsko smrt? Še je čas, da se odstrani ta nevarnost!

Se se lahko reši Evropa s svojimi lastnimi sredstvi. Evropa ima 340 milijonov prebivalcev, in če računamo še evropske kolonije, moramo dodati še 160 milijonov izvenevropcev, ki ji strežejo in služijo. Evropa ima vsega dovolj, sirovin, poljedelske zemlje in tehničnih pripomočkov, da nudi svojemu prebivalstvu človeka vreden obstoj. To ni nikakršna sanjska utopija. Svoje dni se je stiska izražala v pomanjkanju živil, sirovin in strojev. Danes tega vsega ni. Vsega je v izobilici, le organizirati je treba to s pomočjo pametne politike in pametnega gospodarstva. Pomanjkanje Evrope je pomanjkanje zdrave politike.

Mi se hočemo boriti za ta velik cilj: za splošno blagostanje vseh evropskih narodov. Naša zamisel o stvarni evropski skupnosti ni v ničemer v nasprotju z nacionalnimi ideali. Panevropa posameznim narodom ne bo škodovala, samo dvignila jih bo k blagostanju in jih ojačila. Saj tudi ne zahtevamo kakšne centralizirane evropske države, ampak veliko zvezo vseh obstoječih držav proti vojni, proti pomanjkanju, proti stiski.

Zveza evropskih narodov ne bo nastala sama od sebe. Treba bo pogumnega dela državnikov, ki bodo hoteli prelomiti z dosedanjim malekostono politiko cerkvenega stolpa, da ustvarijo velik evropski imperij. Kaj zahtevamo mi, Panevropci, ki smo že dolga leta na fronti in vztrajamo, kljub vsem neprijetnostim in navzlic vsemu idejnemu trenju? Še enkrat ponovimo svoje cilje. Mi hočemo:

1. Zvezo evropskih držav z vsemi medsebojnimi jamstvi, da bo neodvisnost vsake države spoštovana in njena varnost zavarovana.
2. Vojaško zvezo vseh evropskih držav, ki bo imela na razpolago značno brodovje, da ž njim brani mir na evropskem ozemlju in omogoči enakomerno razorožitev vseh.
3. Postopno in načrtno ustanavljanje evropske carinske zveze.
4. Sodelovanje v vseh kolonijah, ki jih imajo evropske države.

Abesinija postaja evropsko vprašanje

Abesinska zadeva je doživela v zadnjih dneh vprav senzacionalen preobrat. Ko sta Francija in Italija 7. januarja 1935 sklenili v Rimu dogovor, s katerim se je meja francoske afriške posesti ob Rdečem morju ob enem z jugozapadno mejo Libije nekoliko popravila v korist Italije, je bilo vse evropsko javno mnenje prepričano, da je Italija ob tej priliki dobila od Francije svobodno roko, da razširi svojo kolonialno posest na račun abesinskega cesarstva, pri čemer nihče ni dvomil, da je v to privolila tudi Anglija. Italija se je od tistega časa začela pripravljati na abesinsko ekspedicijsko, ne da bi le količkaj prikrivala svojega namena, da pod pretvezo nekih malenkostnih obmejnih konfliktov, ki so v tistih krajih na dnevnem redu, Abesinijo, če treba, okupira. Zato je bilo začudenje Evrope tem večje, ko se je naenkrat oglasila Anglija v trenutku, ko je Mussolini vrgel na abesinsko mejo že celo armado, in se naenkrat zavzema za to, da se mora spor med Italijo in Abesinijo na vsak način poravnati na miren način, če treba, tudi pred Zvezo narodov.

Česa se Anglija boji

Nastane vprašanje, kaj je Anglijo, koje stališče je seveda v načelu popolnoma pravilno, napotilo, da je sedaj začela diplomatsko akcijo v korist Abesinije, katera je bila dozdaj tako od Anglije kakor od Francije prepuščena popolnoma sama sebi, ko se je Mussolini v Afriki angažiral že tako daleč, da skoro ne more več nazaj, ker bi v tem slučaju prestil Italije na svetu doživel brez dvoma najhujši udarec. Za tem nastopom Anglije morajo vsekakor tičati prav posebni in brez dvoma važni razlogi, ki jih pa iz pisanja angleškega časopisa nikakor ni mogoče razbrati. Od začetka se je iz Londona lansiral vest, da bosta Francija in Anglija v Rimu skupno nastopili, da opozorita Italijo, da je na podlagi pogodbe iz l. 1896 neodvisnost Abesinije med Italijo, Anglijo in Francijo zajamčena in da je zato vsekakor potrebno, da Italija svoj spor z Abesinijo poravnata na miren način, ne da bi se teritorialna integriteta Abesinije okrnjevala. Mussolini je v svojem govoru v senatu 15. maja, kakor vemo, vsako tako ingerenco že vnaprej najodločnejše odklonil. Pri tem pa je povedal nekaj, s čimer je brez dvoma hotel odstraniti enega izmed vzrokov, zaradi katerih se angleška publika zaradi italijanske ekspedicijske vznemirja. Dejal je namreč, da se prijatelji Italije ne smejo bati, da bi Italija, ako bi bila zaposlena v Afriki, ne imela dovolj oboroženih sil, da uveljavlja svojo besedo tudi v Evropi, kjer jo ravnaj sedaj najbolj potrebujejo — zakaj Italija more, je dejal Mussolini, že sedaj računati z vojaško silo 900.000 mož.

Spor z Abesinijo ne sme roditi vojske

Ta energičen odgovor Mussolinija pa ni mogel ustaviti angleške akcije. Sir John Simon je potem, ko je imel zelo dolg razgovor z italijanskim poslanikom v Londonu Grandjem, poklical v London angleškega poslanika v Rimu g. Drummonda, da mu v abesinski zadevi da potrebna nova navodila. Iz komentarjev angleških listov je razvidno, da Anglija slejkoprej vztraja na mirni poravnavi italijansko-abesinskega spora. Vsaj list »Times«, ki je prvi začel pisati proti nameravani okupaciji Abesinije, piše v tem smislu dalje. »Times« pobijajo italijansko pretvezo, češ, da Abesinija izvaja obmejne spore in da ne ograja samo interesov Italije, ampak interese vseh veselih v Afriki sploh. Pravi, da ti spopadi nimajo nobenega pomena, ker so v Afriki, kjer ob mejah prebivajo divja plemena, ki niso od centralne vlade podjarmljena, na dnevnem redu in ima tudi Anglija opraviti s takimi brezpomembnimi praskami. List opozarja še enkrat na pogodbo o garanciji abesinske neodvisnosti, ki jo je podpisala tudi Italija. Italija ne more ravnati proti tej pogodbi, zaključuje »Times« svoja izvajanja, ako se prej ne sporazume z Anglijo in Francijo.

Francija podpira Italijo

So pa drugi glasovi, ki menijo, da Anglija ne bo mogla zadržati Mussolinija in da tega najbrž tudi ne bo več resno poskušala, ker ji zadostuje zagotovilo Mussolinija, da njegova akcija v Afriki ne bo oslabilo vojne moči Italije na evropski fronti. Tudi nekaj angleških listov daje izraza temu mnenju, posebno »Daily Mail«, ki se odkrito zavzema za Italijo. Velikega pomena je tudi, da Francija Italijo na vso moč podpira. Z izjemo dveh, treh listov je francoska žurnalistika odločno proti vsaki intervenciji v Rimu in ne želi, da bi se v abesinsko zadevo vmešala Zveza narodov. »Temps«, ki izraža mnenje francoskega zunanjega ministrstva, odobrava govor Mussolinija v senatu in meni, da so zapadne velesile lahko popolnoma pomirjene, ker bo Italija kljub interesom, ki jih mora varovati v Afriki, v polni meri zmožna, da podpira v Evropi velesile v njihovem prizadevanju, da se ohrani mir. Kljub temu pa se le v nekaterih francoskih listih slejkoprej izraža skrb, da se ne bi Italija v Abesiniji zapletla v predolgo vojsko, kar bi moglo zapeljati Nemčijo, da izvede zmešnjave v Podonavju, to se pravi, v prvi vrsti v Avstriji.

5. Skupen denar, veljaven za vso Evropo.
 6. Jamstva, da se bo vsaka nacionalna kultura spoštovala kot temelj evropskega sožitja.
 7. Varstvo vseh manjšin, narodnih kakor verskih, proti vsakemu zatiranju.
 8. Sodelovanje Evrope z drugimi državnimi bloki v mejah Zveze narodov.
- Poslušajte naš poziv, Evropejci! Združimo se v sveto zvezo proti stiski. Bežite Evropo po-pedat!

Iz strahu pred Nemčijo

Vendar pa prevladuje v francoski diplomaciji mnenje, da bi se položaj poslabšal, če bi hoteli Francija in Anglija ovirati Italijo v njenih afriških načrtih. To bi namreč povzročilo samo nesoglasje med tremi velesilami, ki morajo v sedanjem položaju biti popolnoma edine in solidarne. Kakor hitro bi nastala napetost med Italijo na eni ter Anglijo in

Anglija ni pomirjena - Italija grozi

London, 16. maja. AA. Današnji »Daily Telegraph« priobčuje vest, da so angleškega poslanika v Rimu sira Erica Drummonda nujno poklicali v London na referat. V angleško prestolnico prispe v petek dopoldne. Po mnenju lista želi angleška vlada zavzeti svoje nadaljnje stališče šele po Drummondovem poročilu o stanju italijansko-abesinskega spora in njegovi osebni prognozi o verjetnem razvoju teh dogodkov.

Pariz, 16. maja. b. Po vesteh, ki jih imajo tukajšnji politični krogi iz Rima, je italijanska vlada po diplomatski poti opozorila na vse nevarnosti, ako bi prišlo do nameravanega francosko-angleškega koraka radi Abesinije. Italijanska vlada takega koraka ne želi niti v najbolj prijateljski obliki in grozi s spremembo svoje zunanje politike, če bi prišlo do takega koraka v kakršnikoli obliki. Ogorčenje italijanskih vladnih krogov je torej veliko. Izgleda, da bosta Francija in Velika Britanija odstopili od tega koraka, ker se zdi, da v Rimu vlada taka razdraženost, da je vsako prigravarjanje zaman in bi moglo izzvati nepričakovano reakcijo.

V ponedeljek se bo sestal Svet Društva narodov na redno zasedanje. Največje zanimanje vlada za abesinsko-italijanski spor, glede katerega bi se moral izdati kak sklep z ozirom na vojno

Rusko-francoska zveza - „temelj za pomirjenje Evrope“

Pariz, 16. maja. b. Uradni komunikacije o Lavalovih razgovorih v Moskvi je izzval precejšnje nerazpoloženje tako na levi kakor na desnici. Desnica je nezadovoljna, ker je Laval šel predaleč v koncesijah sovjetom, na levi vlada razburjenje, če bi prenehala antimilitaristična propaganda, kar je najbolj privlačevalo mase. Dalje se je izvedelo iz poučenih krogov, da pogajanja v Moskvi še niso končana, nego da pomenijo pričetek nove velike akcije, ki jo podvzema Francija in Rusija za ustvaritev vzhodnega pakta.

Da bi se pokazala vsa moč, ki jo predstavlja Francija in sovjetska Rusija, se bodo v kratkem pričeli razgovori o tem, da obišče Rusijo velika francoska eskadra. Z vojno ladjo bi se v Rusijo pripeljalo nekaj vojaštva, ki bi sodelovalo pri vojaških paradah in predstavljalo edinstvo obeh vojsk.

Ob odhodu so Lavalu v Moskvi priridili velike manifestacije, ki so bile enake onim ob času prihoda. Kratko pred odhodom je Laval obiskal opero, kjer je prisostvoval enemu dejanju. V odmoru se je razgovoril še z Litvinovim, ki ga je nato spremljal na kolodvor. Na kolodvoru je bila častna četa z godbo, ki je igrala obne himni. Ogromne mase ljudstva so Lavalu prirejale ovacije.

Preden je Laval stopil v vagon, je spregovoril par poslovnih besed v radio. Dejal je, da je francosko-rusko prijateljstvo čvrsto in solidno. Francija in Rusija ne mislita samo na sebe, marveč na vso Evropo. Akcijo, ki sta jo pričeli, bosta nadaljevali z vsemi razpoložljivimi silami.

Pakt med ČSR in Rusijo podpisan

Praga, 16. maja. c. Danes ob 13 je bila v češkoslovaškem zunanjem ministrstvu slovesno podpisana pogodba o medsebojni pomoči med Češkoslovaško in sovjetsko Rusijo. Za Češkoslovaško je pogodbo podpisal zunanji minister dr. Edvard Beneš, za sovjetsko Rusijo pa ruski poslanik v Pragi Sergej Aleksandrovič.

Topot gre za pogodbo, ki je popolnoma slična oni, ki je bila podpisana dne 2. maja med Francijo in sovjetsko Rusijo. Po tej pogodbi se obe vladi zavezujeta po istih določilih, ki jih ima že pogodba med Francijo in sovjetsko Rusijo. Samo nekateri odstavki pogodbe so nekoliko razširjeni, tako posebno oni del, ki govori o tem, da ne bi bila ta pogodba temelj delu za regionalne pogodbe v vzhodni Evropi, ki naj se zaključijo z vzhodnim paktom.

Po podpisu pogodbe je dr. Beneš priridil na čast sovjetskemu poslaniku svečano kosilo, na katerem sta bili izmenjani prisrčni napitnici med Benešem in Aleksandrovičem. Zunanjemu ministru Litvinovu je Beneš poslal brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za veliko delo pomirjenja v Evropi.

V Prago je prispel zastopnik ruskega finanč. komisarijata Stefanov z zadnjimi navodili.

Dunajska vremenska napoved. Zelo spremenljivo. Dež.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, ponekod dež. umazano hladno.

Anglija ima hude pomisleke - Francija soglašala z Mussolinijem

Francijo na drugi strani, bi to izrabila Hitlerjeva Nemčija, iz česar nujno sledi, da Italije ne gre zdržiti in ovirati njene kolonialne ekspanzije. Mussolini je uplašil Anglijo tudi s tem, da je zagrozil z izstopom Italije iz Zveze narodov, če bi mu zavezniški metali v Afriki pod noge polena.

Je pa vendarle še veliko vprašanje, dali se bo afriška zadeva razvila tako, kakor računa Mussolini.

Veliko zanimanje vlada za predlog, ki ga bo v imenu britanske vlade stavil lord Edeu, ki bo gotovo naglasil nevarnost za položaj v Evropi, ako bi se Italija preveč angažirala v Afriki. »Giornale d'Italia« naglašala, da je Mussolini v svojem govoru, ki ga je imel v italijanskem senatu, energično opozoril vse tiste, ki bi hoteli smatrati Abesinijo za ravnopravno z Italijo, da Italija v nobenem slučaju, čeprav želi rešiti spor na miren način, ne bo nikomur dopustila, da bi se svoboda njene akcije v Afriki osporjevala.

Vljuden namig

London, 16. maja. AA. Ker je Velika Britanija glede uporabe Sueškega prekopa s strani tujih vojnih ladij za primer oboroženega spopada prevzela gotove mednarodne obveznosti, so zunanjeja ministra Simona vprašali v spodnji zbornici, ali je angleška vlada zaradi abesinsko-italijanskega spora obvestila Rim, da so te obveznosti še vedno v veljavi.

Sir John Simon je odgovoril na to vprašanje z ne in značilno pristavil:

Ni povoda misliti, da italijanska vlada ne bi dobro vedela, kakšne so obveznosti Velike Britanije.

Moč ruske armade

Pariz, 16. maja. AA. Dopolnilnik pariškega »Information« je poslal svojem listu iz Moskve tele podatke o vojaški moči sovjetske zveze. Rusija ima zdaj nad 3000 letal, od teh 40% s hitrostjo 350 do 400 km na uro. 30% so težki bombarderji z dvema, tremi in štirimotorji, 30% pa spadajo med izvidnike in rezervna letala. Aparate izdelujejo in jih opremljajo z vsem potrebnim v sami Rusiji. Stalna kopna vojska šteje 980.000 mož. Težko topništvo še ni izpopolnjeno. Navzlic temu pa ima sovjetska zveza 5000 tankov raznih kalibrov. Dopolnilnik pristavlja, da sta morala in izvežbanost ruskih čet odlični.

Rožnati upi gg. Laval in Simona

London, 16. maja. b. Lavalov obisk v Moskvi je izzval zadovoljive komentarje. V vladnih krogih se naglašala zanimanje za Stalinove obljube, po katerih bi komunisti v Franciji prenehali kampa-njo proti režimu in proti francoski vojski. Če bi se ta obljuba uresničila, bi se britanska vlada poslužila tega precedenta in storila v Moskvi korake, da se ustavi komunistična propaganda na vsem ozemlju Velike Britanije. Za tretjo internacionalo bi to pomenilo vsekakor najtežji udarec.

Sestanka s Suvichem ne bo

Rim, 16. maja. c. Sestanek med jugoslovanskim zunanjim ministrom Jevtičem in Suvichom, ki je bil napovedan za 18. maja v Benetkah, je odložen na poznejši čas.

Devaluacija marke?

Pariz, 16. maja. b. Po vesteh iz Londona in Berlina pogajanja med Nemčijo in Anglijo za kredit 750.000 funtov štelingov niso uspela. Radi tega se v berlinskih finančnih krogih računa z devaluacijo reichsmarke.

600 rudarjev utonilo

Sanghaj, 16. maja. c. V rudniku Yinhuai je prišlo do strašne nesreče. V rove je vdrla voda in jih zalila. 600 rudarjev je našlo smrt pri tej katastrofi.

Nica, 16. maja. AA. Tu je umrl v 60. letu svojega življenja znani seksolog Magnus Hirschfeld.

Pilsudski na mrtvaškem odru

Snoči ob 20 so položili truplo maršala Pilsudskega v krito. Nato so ga generali poljske vojske položili na lafoto, v katero je bilo vpreženih 6 parov konj. Takoj nato se je razvil ogromen spredu, ki je med zvonjenjem zvonov vseh varšavskih cerkva krenil skozi špalir čet in mladine v katedralo. Na čelu tužnega spreveda je korakal bataljon pebote z eskadronom konjenice in eno baterijo. Nato so častniki nosili maršalova odlikovanja in vence, na kar je sledila številna duhovščina. Za krito so šli predsednik republike Moscicki, pokojnikova vdova, ostalo sorodstvo, generalni nadzornik poljske vojske, predsednik ministrskega sveta, ministri, člani diplomatskega zbora, delegati, oddelki vojske in legionarji z zastavami. V sprevodu je bilo okoli 200.000 ljudi.

Prebivalstvo je vso noč v nepreglednem sprevodu prihajalo v katedralo, da se pokloni smrtnim ostankom maršala. Ko je spreved prišel pred mrtvaški oder, so vsi popadali na kolena. Na lišče in tisoče ljudi še zmerom čaka in bodo čakali v sprevodu, da pridejo na vrsto. Ko so prepeljali truplo pokojnega maršala, so se v vseh poljskih mestih vršile molitve za pokojnika. V vseh cerkvenih zvonikih v državi so zvonili zvonovi.

Danes dopoldne je prispel v Berlin na vožnji v Varšavo, kjer bo zastopal svojo vlado pri pogrebu maršala Pilsudskega, francoski maršal Pétain. Na postaji ga je sprejel francoski veleposlanik g. François Poincet. V imenu voditelja rajha in v imenu vojnega ministra generala Blomberga je pozdravil maršala general v. Reichenau, ki je dal maršalu Pétainu na razpolago svoj avto, da si za svojega kratkega bivanja v Berlinu ogleda nekatere znamenitosti. Okoli 10 dopoldne je maršal nadaljeval vožnjo v Varšavo.

Snoči je prispela v Varšavo jugoslovanska parlamentarna delegacija, ki se bo udeležila pogreba maršala Pilsudskega. Delegacijo vodi podpredsednik senata dr. Ploj. Jugoslovanske delegacije so na postaji sprejeli podpredsednik senata Buški in zastopnik poljskega parlamenta, dalje več članov senata in zastopnikov zunanega ministrstva ter jugoslovanski poslanik v Varšavi g. Lazarevič z osebjem poslanstva. Dopoldne so se člani jugoslovanske delegacije vpisali v sošalno knjigo predsednika republike in predsednika vlade, nato so pa obiskali v spremstvu poslanika Lazareviča predsednika sejma Svitalskega in predsednika senata Rackiewiczza in jima izrekli sožalje v imenu jugoslovanske narodne skupščine in senata.

Rekonstrukcija angleške vlade

London, 16. maja. AA. Parlamentarni urednik Ruterjeve agencije je zvedel, da so v političnih krogih začeli zopet govoriti o bližnji rekonstrukciji vlade in o parlamentarnih volitvah, ki naj bi bile jeseni. V teh krogih poudarjajo, da je najvažnejši del zakonskega načrta o ustavni reformi v Indiji končan. Razprava v zadevnem odboru se je končala. Zato je verjetno, da bo parlament

ta zakonski načrt sprejel začetkom avgusta. Glede rekonstrukcije se čuje, da bo predsednik vlade MacDonald odstopil in da bo prevzel zunanje ministrstvo. Na MacDonalddovo mesto bi prišel Baldwin, sedanjí namestnik predsednika vlade. Lord Simon bi prevzel notranje ministrstvo, ali pa bi stopil na sedanje Baldwinovo mesto.

Naša notranja politika

Izjava predsednika vlade g. Jevtiča

Belgrad, 16. maja. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister Bogoljub Jevtič je sprejel v teku večerajšnjega dne veliko skupino novo izvoljenih politikov, ki so smatrali za svojo prvo dolžnost pri prihodu v Belgrad, da obiščejo in pozdravijo svojega nosilca državne liste. Prav tako je tudi danes predsednik kr. vlade sprejel več narodnih poslancev, ki so takisto prišli, da ga pozdravijo. Pri tej priliki je ministrski predsednik govoril o bodočem delu kraljevske vlade in narodnega predstavništva. Kraljevska vlada je stopila pred narod z jasno določenim programom, čigar uspešni izvedbi se mora zdaj pridružiti pošteno in rodoljubno sodelovanje narodnega predstavništva.

V zvezi s tem je predsednik kraljevske vlade posebno poudaril, da so volitve v narodno skupščino dale državni listi, ki ji je on nosilec, impozantno večino in ji zagotovile vztrajno in plodonosno delo.

Predsednik kr. vlade je pri tej priliki demantiral vse lažne glasove o krizi vlade in o kakšni izpremembi režima, glasove, ki jih z zlobnimi nameni, da bi sejal zmedo v javnosti, širijo tisti, ki jim je v korist, da mečejo polena pod noge normalnemu razvoju in utrditvi razmer v naši kraljevini.

Za juriste

Predsedstvo izpraševalne komisije za državoslovni državni izpit v Ljubljani razglasa: Absolutni juristične fakultete, ki hočejo polagati državoslovni državni izpit pred izpraševalno komisijo za državoslovni državni izpit v Ljubljani do konca poletnega semestra 1935, se vabijo, da vložijo svoje prošnje pri predsedništvu te komisije (palača kralj. banske uprave v Ljubljani, soba št. 31 v I. nadstropju) do 10. junija. V mesecih juliju, avgustu in septembru 1935 pred komisijo ne bo terminov za polaganje izpitov.

Gospodarski program ministra Jankoviča

Belgrad, 16. maja. Kmetijski minister dr. Janković je sprejel danes popoldne ob šestih v svojem kabinetu novinarje in jim dal izjavo, v kateri je razvijal svoj gospodarski program.

Minister je dejal, da so današnje cene poljskih pridelkov tako nizke, da kmetu onemogočajo še celo tako življenje, kakor ga ima najsiromnejši delavec kateregakoli poklica. Zato je nujen in neodložljiv program, ki ga postavlja kmetijsko ministrstvo, in sicer:

1. Prodajne cene kmetijskih pridelkov je treba povišati do višine rentabilnosti in ugodne prodaje;
2. organizacijo pridelovanja prirediti po zahtevah tržišč, tako glede kakovosti kakor glede množine;
3. organizacijo kmetijskih kreditov in likvidacija starih kmetijskih dolgov;
4. organizacijo prodaje poljskih pridelkov na notranjih in zunanjih tržiščih.

Niti eno izmed teh vprašanj ni tako težko, da jih ne bi mogli v naši državi tako rešiti, kakor zahtevajo koristi kmeta in širokih množic. Saj smo naposled ravno za to tu, da uredimo vse probleme, ki tako mučijo najzdravejše osnove in temelje našega naroda.

Glede vprašanja kmetijske zadolžitve in kredita je g. minister dejal, da morajo kreditne ustanove vseh vrst, državne in samoupravne, banke in druge ustanove doumeti, da gospodarsko stanje kmetovalca ne odgovarja njegovi zadolženosti in da je zaradi tega v obojestranskem interesu, da se to vprašanje končno likvidira. Ali bodo upniki sami predlagali znižanje svojih terjatev ali pa hočejo sprejeti odstotne vrednostne papirje z malo obrestno mero in dolgoročnim odplačilom, bo odvisno od gospodarsko zdravega razumevanja ter intereso. Vsi ne morejo biti zadovoljni z rešitvijo tega vprašanja.

Politiko PAB in drugih denarnih zavodov napram našemu kmetovalcu in gospodarstveniku je treba v raznih ozirih izpremeniti. Mali kmetovalec predstavlja našo največjo življenjsko in gospodarsko silo. Dozdaj je bil izven rosnege dežja, ki so ga sipali naši največji denarni zavodi. Svoje kredite je večinoma prejemal iz tretje in četrte roke pod hudimi zelnasčimi pogoji, ki jih ni mogel ne plačati, ne vrniti iz dohodkov svojih pridelkov. Potrebni so mu ceneni, nagli in lahko dosegljivi krediti. Kmetovalec, ki ga potrebuje, naj ga ne dobi samo, če ima hipotekno podlago, temveč naj mu je dostopen tudi tedaj, če njegova moralna

in delovna sposobnost dopušča možnost, da ga bo iz svojih dohodkov vrnil. Znani način reif-eisenskega kredita je v veljavi po vsem svetu. To je dokaz, da nam izkušnja in praksa kažeta smer našega bodočega dela.

Javna dela

Belgrad, 16. maja. Ministrski svet je sprejel sklep o odobritvi najetja posojila 50 milijonov dinarjev za gradbeno ministrstvo. Ta denar se bo uporabil za javna dela po vsej državi v smislu uredbe od 25. novembra 1934. — Ministrski svet je nadalje odobril ofertalno licitacijo za gradbo gimnazije kralja Aleksandra I. na Topčiderskem Brdu in za gradnjo carinarne v Sibniku. — Potem je sprejel naknadni program javnih del za vrbasko banovino v znesku 70.000 Din in za zetsko banovino v znesku 300.000 Din.

Belgrad, 16. maja. m. Davi so prispela semkaj predstavnice ženskih društev iz Slovenije ter so bile dopoldne v starim dvoru sprejete v posebni avdienci pri Nj. Vel. kraljevi-materi Mariji. Jutri dopoldne bodo nadaljevala pot na Oplenac. Deputacijo vodita ga. Minka Govekarjeva in ga. Maistrova. Zastopane so sledeče ženske organizacije: Zenska zveza, sekcija za Dravsko banovino, Kolo jugoslovanskih sester, Ženski pokret, Splošno društvo »Atena«, Društvo akademsko naobraženih žensk, Združenje dijakinj, Zveza poštnih uradnic, zastopnice delavskih ženskih organizacij, Zveza gospodinjskih pomočnic, Društvo babic iz Maribora ter Splošno žensko društvo.

Belgrad, 16. maja. m. S kraljevim ukazom je postavljen za svetnika okraja prečkega v primorski banovini dr. Ljudevit Jenko, dosedanji svetnik pri okrajnem načelnstvu v Laškem. Napredoval je za višjega svetnika III/2. dr. Fran Rapotec, višji svetnik IV/1. pri upravi pošte in brzojava v prometnem ministrstvu. Vpokojen je dr. Fran Güstl, šef oddelka državne bolnišnice za duševno bolne na Studencu. Prestavljeni so: podpoverjeniki fin. kontrole X. skup.: Ivan Kuralt iz Jajca v Doboju, Gjordje Perinlić iz Smarja pri Jelšah v Karlovcu in Ferdinand Troha iz Karlova v Smarje pri Jelšah. Z dekretom trgovinskega ministra je postavljen za profesorja VIII. pol. skup. na državni trgovski akademiji v Ljubljani dr. Josip Mihalek, uradniški pripravnik iste šole.

Belgrad, 16. maja. m. Z dekretom gradbenega ministra je odobrena praksa na vsem področju kraljevine Jugoslavije iz elektrotehnične stroke ing. Ožbaltu Grosu iz Kranja.

Belgrad, 16. maja. m. Jutri zjutraj bo prispel semkaj iz Bukarešte bivši francoski ministrski predsednik Paul-Boncour. V Belgradu bo ostal tri dni ter bo imel predavanje na Kolarčevi univerzi o organizaciji miru in paktu Zveze narodov. Iz Belgrada bo odpotoval v Zagreb in Ljubljano.

Belgrad, 16. maja. m. 9. junija 1935 bo v Belgradu redni letni občni zbor Združenja sodnikov kraljevine Jugoslavije. Na občenem zboru bo tudi več referatov. Med drugimi bo referiral namestnik višjega državnega pravdnika dr. Avgust Munda o načrtu zakona o prekrških, ki ga je izdalo notranje ministrstvo v sporazumu s pravosodnim ministrstvom.

Belgrad, 16. maja. Protituberkulozni leden bo v času od 19. do 26. maja.

Belgrad, 16. maja. m. Danes dopoldne je bil VI. redni občni zbor delničarjev agencije »Avales«, na katerem je bil izvoljen nov odbor. Izvoljeni so bili: dr. Uroš Krulj, podpredsednik senata, Dragiša Cvetković, bivši minister, Miloje Sokić, urednik »Pravde«, Teofil Dimović, šef centralnega presbi-voja, Peter Taletov, publicist, Pavle Ranković, urednik Službenih novin, Slavko Jutriša, direktor »Novosti«, dr. Jurij Pečarević, odvjetnik iz Belgrada in Stanko Virant iz Ljubljane.

Drobne vesti

Pariz, 16. maja. AA. Med snočeno vajo proti letalski mnapanodom so tatovi izkoristili priliko in vdrli v neko trgovino z zlatnino. Pokradli so nakita v vrednosti enega milijona frankov.

Pariz, 16. maja. AA. Havas poroča iz Lima v Peruju, da je tamkaj neki 19. letni mladenič ubil na ulici z revolverjem ravnatelja lista »El Comercio« in njegovo soprogo. Morilec je skušal izvršiti samomor in se je hudo ranil.

Nekdaj in danes

Pismo iz Prage, 17. aprila. Po svetovni vojni smo bili že večkrat pričr mnogih presenečenj: česar smo pričakovali, se čisto ni zgodilo, ali pa se je zgodilo prav narobe. Podobni paradoksi vidimo v najnovjšem razvoju katoliške cerkve na Češkoslovaškem. Takoj po proglašenju državne samostojnosti se je začel proti katolikom najbolj divji in obenem najtrafičnejši boj. Z oficijelne strani so ta boj podpirali z vsemi mogočimi sredstvi. Bilo je izdano geslo »Obracunati z Rimom!« in socialistični minister je izjavil: »Kdor ostane katolik, bo postal berač.« Začelo se je z agitacijo za izstop iz katoliške cerkve. Nastal je pravi izbruh peklenškega vulkana proti katolikom. Da bi se opisal ves brutalni boj neprijateljev cerkve, bi bilo treba celih knjig. Izdana pa je bila taka knjiga samo o enem delu tega boja, namreč o vandalskem uničevanju visokih, umetniških spomenikov in dragocenih kipov.

Da bi se lažje uresničil načrt uničiti katoliško Cerkev na Češkem, se je ustanovila nova sekta, ki si je dala ime »narodna cerkev češkoslovenska« in to s podporo oficijelnih krogov. Sam protestanti Denis je to sekto obsodil, rekoč o njej, da je »ateistična«. Oba ustanovitelja te sekte sta takoj po ustanovitvi umrla. Če je že tu ali tam prišlo k odpadku od katoliške cerkve in prestopu v narodno cerkev, bi kazalo na to nameriti besede Bismarkove s časa kulturnega boja: »Papež čisti svoj vrt in meče k nam čez plot smeti«. Zanimivo je, da so si prav za boj proti katolikom vzeli sovražnika za vzor Bismarka in Schönerejevo geslo »Los von Rom!«. Danes ta sekta nima nikakega pomena in se drži pri bednem životarjenju zelo težko. Da je parlament izdajal zakone naperjene proti Cerkev, je z ozirom na to, da sta bili katoliški stranki — ljudska in Hlin-kova — v manjšini, samo po sebi umevno. Napadi na katoliško Cerkev so bili proglašeni za napredne. Toda ta reklama je začela bledeti. Pesnik Viktor Dyk — noben klerikalec — je obsodil to naprednost z izrekom »naprednost, da znoris ob njej.« Leta nemirno težkih bojev so vzvalovala sile katolikov, okrepila zavest, poglobila versko čustvo in povrnila njih ljubezen do katoliške Cerkve. Gorečnost vernih pastirjev, delovanje katoliških listov in politična dejavnost je ustvarila čudovite stvari. Danes bi se nihče ne drznil več oficijelno boriti proti katolikom. Protikatoliška gonja je dosegla prav nasprotno. Izvor, iz katerega se je valila nečedna reka te gonje,

je bila Praga. Poglejmo tedaj, kako je danes z njo! Bili so časi, ko so se socialistični listi smejali katolikom, sicer pa da so cerkve prazne. Danes tega ne pravijo več. Sedaj so namreč cerkve zelo dobro obiskane. Da-li vidite tam samo ženske? Nikakor ne, temveč mlade moške in žene, polne inteligence, in — kar ima za bodočnost še poseben pomen — predvsem mnogih mladeničev in deklet. Kjer pa je cerkev preko celega dne odprta, ni nikdar niha za trenutek prazna. In vidite, da v cerkev prihaja vedno več novih obiskovalcev, katerih dosedaj ni bilo videti. To so prejšnji brezverci, sovražniki Cerkve, ali mladni katoliki, ki se niso prej brigali za cerkev. Vsakemu je jasno, kdor gleda to rastočo obiskovanost cerkva, da se katoliški duh širi in krepi. Praga ima mnogo cerkva, ali vendar se je pokazala potreba, da se grade nove. Da so jih postavili katoliki sami za svoj denar, kaže samo na njihovo preboto zavest. Ne samo to, ustanovili so tudi nove samostane, ki se udeležujejo predvsem v dobrodelnosti. O velikem žrtvovanju katolikov priča tudi to, da so v lanskem letu darovale katoliške institucije za dobrodelnost 60 milijonov kron. Porast katoliške misli se ne da tajiti ter ga je videti v vseh področjih javnega življenja. To priznavajo tudi v tistih krogih in časopisih, ki niso prijateljski do katolikanov. Zares ni to brez pikantne primesi in brezpomembno za današnje ocenjevanje katoliških sil, če danes agrarna stranka, ki se je bojevala prei obnemem z drugimi strankami proti katolikom, nankrat o sebi oznanja, da je največja stranka — katolikov.

Smo pač pred volitvami. Češkoslovaški katoliki morajo biti na svoje uspehe ponosni, kajti bili so časi, ko je bilo za katoliškega urednika in javnega delavca tako priznanje naravnost junaštvo. Toda ti neizmerno hudi časi so že minuli. Crni načrti sovražnikov katoliške Cerkve niso samo popolnoma in za vselej propadli, ampak so h katoliški rasti pripomogli. Vedno bolj in bolj se javlja hrepenenje po Bogu, vrnitev od žalostne nevere k radosti vere in k rasti verskega življenja naroda. Češkoslovaški katoliki, ki imajo za ta vesel razvoj največ zaslug, da so zdržali v bojih s toliko in tako močnimi sovražniki, zaslužijo naravnost občudovanje. Izpričali so, da hočejo živeti, svoje navdušenje, žrtev, vernost in ljubezen. Bodočnost jih bo za to nagradila. Fr. Libiček.

Panevropski kongres

Dunaj, 16. maja. Zvezni kancelar dr. Schuschnigg je otvoril tukaj četrti panevropski kongres. Slavnostni otvoritvi so prisostvovali vsi člani diplomatskega zbora. Dr. Schuschnigg je v otvoritvenem govoru poudaril veliki pomen izbere Dunaja za ta kongres, češ, da ta odločitev potrjuje evropsko poslanstvo Avstrije.

Boj proti Cerkvi v Nemčiji

Berlin, 16. maja. AA. Iz Koblenza poročajo, da je tamkajšnje sodišče obsodilo duhovnika Jakobha Kühlena iz Mainza na pet mesecev zapora zaradi pridige, ki jo je imel o Rosenbergovi knjigi »Baika 20. stoletja«.

Mackensen v Budimpešti

Budimpešta, 16. maja. Danes se je pripeljal semkaj maršal v. Mackensen. Na postaji ga je sprejel in pozdravil poveljnik madjarske vojske general Choboy. Takoj po prihodu je maršal Mackensen položil vence na spomenik madjarskih vojakov.

Grozote vojne

London, 16. maja. AA. Reuter poroča iz Buenos Airesa: Bolivjska vlada je izdala poročilo, da so paragvajske oblasti v Bahiji Negri dale postreliti 60 bolivijskih vjetnikov, češ da so se uprli proti svojemu čuvarju. Z bolivijske strani pristavljajo k temu poročilu, da je to ravnanje posledica sovraštva na paragvajski strani zaradi uspehov bolivijskih čet v Gran-Chacu.

Nagrade za žentev in otroke

Rim, 16. maja. AA. Agencija Stefani poroča: Vlada je te dni uvedla nove pomembne ukrepe, da da ljudem poguma za žentev in da bi se povečalo število porodov. Gre za denarne nagrade v gotovini, ki jih bodo dobili zakonci v trenutku, ko se poroče. Te nagrade bodo veljale že od 1. marca t. l. dalje in sicer za žentev, državne uradnike, zasebne nameščence in dnevnčarje. — Častniki bodo dobili po 5000 lir, državni uradniki pa po kategorijah 4000, 3000 in 2000 lir, dnevnčarji pa po 1500 lir. Prav tako se uvede premija za sinove, ki se rode v zakonih, in sicer 4000 lir za prvorojenca, 600 lir za drugorojenca in za tretjega sina 1000 lir.

Najdba orožja na Dunaju

Dunaj, 16. maja. AA. Policija je odkrila tajno skladišče orožja. Med orožjem so bile tudi tri strojnice, 36 brozostrelnih pušk z nad 5000 strel in drugo orožje. S tem v zvezi je prišla prvaka razpuščene socialistične vojaške organizacije Waneka.

Francoski socialni teden

Letos se bo vršil 27. francoski socialni teden v Angersu in sicer v dneh od 22. do 28. junija. Predmet obravnavanja bo »Korporativna organizacija«. Nadaljeval bo torej predmet lanskega soc. tedna v Nici »Socialni red in vzgoja«. Prijave in pojasnila daje tajništvo socialnih tednov 16, Rue du Plat, Lyon.

Berlin, 16. maja. AA. DNB poroča iz Braunschweiga, da je francoska ekipa amaterskih boksurjev, ki potuje po Nemčiji, izvojevala prekrasno zmago nad ekipo tega mesta. Premagala jo je z 12 proti 2.

Budimpešta, 16. maja. AA. Uradni list objavljaja urad. uredbo o izpremembi deviz, predpisov, ki veljajo za madž. državljane za potovanja zelo omejena. Uredba znižuje zneske, ki jih smejo madžarski državljani ponesti s seboj v tujino. Zato bo ta uredba ovirala tujsko-prometne sporazume, ki jih je Madžarska sklenila z mnogimi državami.

Berlin, 16. maja. AA. Nemška vlada je dala na razpolago 20.000 juter zemlje za ustanovitev novih kmetij. Vlada razpolaga še s 120.000 juter rezervnega zemljišča.

Portugalska iramasonska loža prepovedana

Lizbona, 16. maja. Vlada je prepovedala delovanje tajne protozidarske družbe »Grande Oriente Lusitano Unidos«.

S tem dekretom je Portugalska sledila zgledu Rusije, Italije, Madjarske in Nemčije. Portugalska loža je bila organizatorično in številno zelo močna. Pred razpustom je štela v svojem okviru 60 podrejenih lož v celi državi in 15 v portugalskih kolonijah. Stela je k najstarejšim ložam na svetu sploh, saj se je ponašala s skoraj 200 letno tradicijo. Bila je tudi vpliven član »Associaton Macanique Internationales«, torej osrednje organizacije vesoljne masonerije, ki ima svoj sedež v Ženevi, Rue de Lyon, št. 61. Sicer pa je bila idejno popolnoma odvisna od »Grand Orient de France«, ki je najmočnejša francoska loža in najvplivnejša masonska organizacija v Evropi sploh in ki šteje po lastnih podatkih okrog 30.000 članov. Kakor francoski »Veliki Oriente«, je tudi portugalska loža bila izrazito protikatoliška in politična. Njen, v mednarodnem svetu najbolj poznani voditelj zadnjih desetletij je bil Sebastian Magalhães de Lima, glavni urednik lista »O Seculo«. Bil je socialist in brezverec, a kot izrazito bojna narava je bil zapleten v vse revolucije, ki so pretresale Portugalsko do prihoda sedanjega režima. Umril je 1928. Kot vodja lože mu je nasledoval dr. Bernardino Machado, po sklicanju republike dvakratni predsednik države.

Razmere so se na Portugalskem torej zelo spremenile. Državno krmilo je v rokah pozitivno gradečih, krščansko mislečih mož, ki se trudijo zlasti za gospodarski preporod dežele, ki je radi neprestanih revolucij in državljanskih vojn že skoraj popolnoma propadla. Zunanje politično se nova Portugalska opira na tradicionalno prijateljstvo z Anglijo, notranjepolitično pa na zaupanje domačega prebivalstva, ki je po veliki večini verno katoliško in se veseli verskega miru, ki ga je sedanja vlada upostavila. Zadržanje Portugalske ne bo ostalo brez vpliva tudi na sosednjo Španijo.

Zadruge v Sloveniji

Število nabavljajnih zadrug se je v Sloveniji povečalo za 1 na 13, ustanovila se je zadruga v Velenju. Število članov teh zadrug je naraslo od 13.819 na 15.373. Zmanjšala pa se je vrednost prodanega blaga od 75,1 na 72,9 milj. Din. Izgubo izkazuje ena sama zadruga v znesku 0,12 milj. Din (1933 nobena), dočim znaša dobiček pri ostalih 1,13 (1933 1,3) milj. Din. Bilančna vsota vseh zadrug je narasla od 28,9 na 34,05 milj. Din. Zadruga se financirajo pretežno z lastnimi sredstvi, saj so imele lani 3,1 (2,9) milj. deležev, rezerv pa 13,7 (12,6) milj. Din. Povečala pa so se dolgovanja slovenskih zadrug zvezi od 9,2 na 12,05 milj. Din.

Število kreditnih zadrug se je v Sloveniji povečalo na 9 s pristopom Kreditne zadruge v Kočevju. Skupno štejejo kreditne zadruge 6.301 (5.141) članov in so podelile lani posojil 12,3 (9,1) milj. Din. Tudi tu prevladujejo lastna sredstva, saj so imele samo članski deležev 1,6 (1,3) milj. hranilnih vlog pa 8,1 (5,8) milj. Din. Čisti prebitke kreditnih zadrug znaša za 1934 0,34 (0,25) milj. Din.

Stanovanjskih zadrug ima Zveza včlanjenih v Sloveniji: Celje, Ljubljana in Maribor s 129 člani, nadalje še perutinarsko železničarsko zadrugo v Ljubljani s 55 člani in čebelarstvo železničarsko zadrugo v Ljubljani z 261 člani

Vodstvo po Narodni galeriji ima v nedeljo, 19. t. m. ob pol 11. uri msgr. Viktor Steska, ki bo tolmačil dela baročnih mojstrov

Budimpešta, 16. maja. AA. Verjetno je, da bo bolgarska vlada v kratkem imenovala svojega poslanika za Budimpešto. Na to mesto pride dosedanji šef protokola Stoilov. Dosedanji odpravnik poslov Popov pojde za poslanika v Bukarešto, kakor je znano. Bolgarska dolgo let v Budimpešti ni imela poslanika, marveč je njeno poslanstvo vodil odpravnik poslov.

Sijajen uspeh APZ v Belgradu

Akademski pevski zbor iz Ljubljane na belgrajski žel. postaji. V sredini gg. vseuč. profesor ing. Viktor Gostiša, pevovodja France Marolt, v ozadju g. profesor Tome.

Ze v včerajšnji drugi izdaji »Slovenec« smo poročali o sijajnem uspehu, ki ga je dosegel Akademski pevski zbor s svojim koncertom v Belgradu. Največja belgrajska koncertna dvorana, Kolarčeva univerza, je bila do zadnjega kotička polna. Koncerta so se udeležili predvsem belgrajski Slovenci. Navzoči so bili tudi zastopniki civilnih in vojskih oblasti ter diplomatski zbor. Vse, kar je moglo, je prišlo na koncert: od najvišjih uradnikov v ministrstvih in častnikov generalnega štaba do najbednejših, ki si najtežje služijo svoj kruh. Veliko je bilo število naših slovenskih deklet. Na koncert so pripeljale svoje gojenke tudi sestre iz Zemuna. Nastop naših mladih fantov v pristnih gorenjskih srajcah je zbrano občinstvo pozdravilo z navdušenim ploskanjem. Istotako tudi zborovega artističnega vodjo Franceta Marolta. Pravi vihar navdušenja je izbruhnil po dvorani že po prvi pesmi in to navdušenje se

je stopnjevalo od pesmi do pesmi. Težko je reči, katera pesem je bila lepša. Vse so bile lepe, vse so odkrivala navzočim poslušalcem lepoto naše narodne pesmi, s katero je Akademski pevski zbor dosegel svoj veliki triumf. Občinstvo je burno pozdravljalo tudi gđ. Anico Mezetovo, članico belgrajske opere, ki je v Maroltovi pesmi »Pojdaj u Rute« pela alt-solo. Med prvim odmorom je stopil na oder zastopnik Prvega belgrajskega pevskega društva ter izročil Francetu Maroltu lovorjev venec. Zatem je zastopnica slovenskih deklet izročila odličnemu pevovodji sopek rdečih nageljev. Akademski pevski zbor je ponel lepoto slovenske narodne pesmi s svojim dovršenim izvajanjem med brate Srbe, ki so se vsi izredno pohvalno izražali o koncertu. Zboru in njegovemu pevovodji Francetu Maroltu k tako lepemu uspehu iskreno čestitamo!

Francoski konzul v Slov. Krajini

Murska Sobota, 15. maja.

Cercle français v Murski Soboti je imel redko priliko pozdravit odličnega francoskega diplomata, konzula g. Reméranda in direktorja Francoskega instituta g. Lacroixa iz Ljubljane. Predsednik g. dr. Vadnal je gostoma razkazal znamenitosti Slov. Krajine, ki sta si jih z zanimanjem ogledala.

Člani krožka so zvečer priredili družabni sestanek, da morejo sami pozdraviti odlična gosta. Sledilo je več govorov, nakar se je g. konzul zahvalil za prisrčen sprejem in poudarjal iskreno prijateljstvo naše zveznice Francije in končal z vzklikom: Živijo Jugoslavija! Agilni orkester je pod vodstvom g. prof. U. Justina zaigral marseljsko in državno himno. Nato je sledil koncert, ki ga je g. konzul poslušal z velikim zanimanjem. Orkester je izvajal domače in francoske skladbe, med katerimi je nastopil tudi naš priznani violinist, g. E. Nadi s solotočko. Po koncertu je sledilo prijetno razpoloženje.

Iznenadena nad gostoljubnostjo in lepimi uspehi v francoskem krožku, kar je zasluga predsednika dr. Vadnala in naše odlične pedagoginje ge. prof. Ivce Justinove, sta spoštovana gosta zapustila Mursko Sobotu.

Videm ob Savi

Društveno gibanje. Člani slov. prosvetnega društva na Vidmu so preteklo nedeljo privedli izlet na Stojdrago v romantičnih Gorjanjih. G. župnik Mihajlo Trbojevič je ob tej priliki daroval slovesno sv. mašo po vzhodnem obredu, čemur so vsi izletniki z največjim zanimanjem sledili.

Premeščen je bil v Skoplje uradnik na tuk. železniški postaji, g. Jošt. V Vidmu je deloval tri leta. Tuk. ljudstvo ga bo ohranilo v lepem spominu.

Učiteljski pevski zbor v Bolgariji

Belgrad, 15. maja.

Pripravljen, kakor še nikdar in z dobro voljo oborožen je odpotoval snoči iz Ljubljane Učiteljski pevski zbor proti Bolgariji. In zopet zadnji hip — ovir nebroj. V en sam železniški voz so hoteli natrpati vse pevke in pevce, okrog 90 oseb. Le odločnemu nastopu odbora se je zadnji hip posrečilo dobiti še en vagon. Kljub vsemu pa je razpoloženje v zboru prvovrstno, k čemur pomaga tudi lepo vreme, ki nas spremlja.

Danes zjutraj ob 7 smo se pripeljali v Bel-

grad, kjer je sprejelo zbor predsedstvo JUU. Ker smo imeli štiri ure časa na razpolago, smo si ogledali Belgrad, ki je vsak dan lepši in večji. Ob 11 dopoldne se odpeljemo iz Belgrada proti Sofiji, kamor bomo prispeli ob 11 ponoči. V četrtek zvečer ob 8 bo zbor imel prvi koncert v Sofiji.

Protetktorat nad turnejo Učiteljskega zboru po Bolgariji sta prevzela bolgarski prosvetni minister general A. Radov in naš sofijski poslanik Cincar Markovič. S tem je vsaj moralni uspeh zboru zagotovljen.

Tujski promet na Jezerskem

Jezersko, 13. maja.

Sloves najvišjega slovenskega letovišča Jezersko (906 m) je že davno segel čez naše državne meje in zato ni nič čudnega, če vidiš na Jezerskem sredi julija avtomobilske evidenčne znake vseh mogočih evropskih držav; vmes pa dokajkrat zdrči tudi kak CD.

Edino zvezo z Jezerskim nudi z jugoslovanske strani banovinska cesta, ki pelje od Kranja mimo letovišča Predvdor in navzgor po Kokrški dolini, dokler ne doseže po 30 km Jezerskega. Cesta se zvije nato na 1216 m visoki Jezerski vrh, prekorači tam državno mejo in se nato v serpentinah spušta proti Železni Kapli in naprej v notranjost Koroške. Menda ne bo treba posebej poudarjati, kake izredne važnosti je ta cesta tako v tujkoprometnem oziru. Dobro se zaveda tega sosodnja Avstrija, ki drži to cesto, v kolikor sega na njeno ozemlje, v brezhibnem, naravnost zglednem stanju. Na naši strani pa cesta iz Kranja do Jezerskega vrha nikakor ni prvovrstna, čeprav bi se morali zavedati, da ravno dobre ceste najbolj pospešujejo tujski promet.

Je pa na kokrški cesti nekaj drugega. V Zgornji Kokri nad Fuzinami pelje cesta čez Kokro. Ko je most lani le že preveč krčkal po popravilu, je banska uprava odredila, da se stari skrhani lesen most podre in se zgradi nov betoniran most. Dela je prevzela neka ljubljanska tvrdka, ki je stari most res podrla in postavila zasilen ozek lesen mostiček, ki naj bi služil za prevoz, dokler ne bi bil gotov novi betonirani most. Ko pa so delavci zabijali pilote, da bi postavili temelje novemu mostu, so narleteli na globoko ležeče temelje nekoga starega mostu. Ker so ti stari temelji za nadaljne delo ovira in ker ta ovira ni bila predvidena v proračunu, je tvrdka, ki je delo prevzela, zahtevala od banske uprave povišanje pogodbene cene. Banska uprava na zahtevano ceno ni pristala, tvrdka pa je delo ustavila. Tako vse delo pri mostu, ki bi moral biti že v zimi gotov, počiva od lanske jeseni radi nepredvidenega temelja, ki je na tem mestu že od bogve kdaj. Saj pa tudi ni tako enostavno: sredi dela se pojavi nepredvidena ovira, naročnik noče povišati cene, tvrdka pa za staro ceno noče nadajevati dela.

Dejstvo je, da je zaradi tega mostu, ki ga ni in ki ga »gradijo« že nad pol leta, znatno ogrožen tujski promet na Jezerskem v predstoječi sezoni. Upoštevati je namreč treba, da čez sedanji mostiček, ki je bil postavljen le začasno in je res izredno primitivna, ne more noben večji avtobus. Z večjimi avtobusi se tod vozijo poleti posebno Avstrijci (na Bled, na Brezje itd.); ob nedeljah so se taki avtobusi včasih kar vrstili. Letos bo vsak tak avtobus pred mostičkom obdržal... Če se na mostičku srečata dva obložena voza (dohod k mostičku je na eni stra-

ni nepregleden in cesta je tam čisto ozka), utegneta za par ur ustaviti ves promet... Takšna tujkoprometna propaganda se torej obeta letos Jezerskom.

Na Jezerskem so se v družbi pogovarjali o napredku tujskega prometa in o potrebnih tujkoprometnih napravah na Jezerskem. Bilo je predvsem govora o potrebi kopališča in sportnih prostorov. Tedaj se je neki domačin začel pritoževati, da je hotel letos postaviti kopališče in da se je obrnil v to svrhu na ustanovo, ki obstoja samo za pospeševanje tujskega prometa. To ustanovo je pravočasno naprosil za neke nasvete za gradnjo, a do danes — po 14 dneh — ni prejel odgovora.

Pri nas ob vsaki priliki govorimo o tujškem prometu. Na vseh mogočih zborovanjih razlagajo pomen tujskega prometa, društva se trudijo, da bi dvignila število tujcev, vendar pa bi bilo prav, da bi predvsem tiste ustanove in oblasti, ki so dolžne ščititi in večati ljudsko dobro, podpirale pospeševanje tujskega prometa in šle v vsakem oziru na roko.

Škofia Loka

Koncert »Ljubljanskega Zvona«. V nedeljo se je vršil v dvorani prosvet. doma lepo uspeši koncert umetnih in narodnih pesmi. Koncert se je vršil po posrečenem programu, v katerem je bilo podanih nad 20 točk, v katerih so se vrstili: mešani zbor, oktet in priljubljivi solisti g. Lupša. Zbor pod vodstvom g. Matula je lepo izenačen, pazljiv in discipliniran in nam je pokazal, kako se poje z lahkoto, kako se poje tiho in močno. V tem oziru se imajo tudi loški zbori marsikaj naučiti od »Lj. Zvona«. Zbor je svoji narogo častno rešil, a le škoda je bila, da so ga porinili popolnoma v kot odra. Veliko je na tem ležeče, kakó je z akustiko dvorane. Znano je, da vse take dvorane z odri niso bogve kako hvaležne za petje, ker veliko glasu uide med kulise in strop. Drugič zbor pred rampo, zakar bodo pevci in poslušalci bolj hvaležni. Kakor zbor, je bil tudi oktet toplo aplaudiran in je moral še dodajati. Posebno je zadivil ta večer prijazen bas g. Lupše, ki nam je odpel 4 pesmi v Prelovcu priredbi s spremljevanjem klavirja. Vse pesmi so poslušalce navdušile. Občinstvo je napolnilo dvorano in ni štedilo z odobravanjem.

»Materinska proslava« se je isti dan popoldne vršila v »Sok. domu«, kar je razveseljivo, vendar pa ne moremo razumeti, kako da se vrši ravno v času smarnične pobožnosti, ki je zlasti za otroke pa tudi za matere najbolj občutena vez prave in resnične največje ljubezni.

Sv. Pashal Bajlonski

zaščitnik evharističnih kongresov in družb
(Rojen 16. maja 1540, umrl 17. maja 1592)

Svetniki so se v svojem življenju odlikovali v vseh krepostih; vendar pa je malone vsakogar odlikovala še prav posebna krepost. Tako na pr. slovi sv. Francišek Asiški kot ljubitelj Jezusa, pribitega na križ, sv. Francišek Saleški se je odlikoval zlasti po svoji krotkosti, sv. Peter Alkantarski po najstrožji spokornosti, sv. Alojzij v čistosti itd. Vsi svetniki in blaženi so seveda zlasti ljubili presveto Evharistijo, pa tudi tu je med njimi neka razlika, kajti tudi v tej čednosti so se nekateri še prav posebno odlikovali. Na prvo mesto je trepa postaviti in uvrstiti med glavne ljubitelje presvete Evharistije sv. Pashala Bajlonskega. Ta izvoljenec božji, ki je bil rojen 16. majnika 1540 v mestecu Tore Cormoza kot sin siromašnih staršev, je že v zgodnji mladosti vzljubil v izredni meri Jezusa v presveti Evharistiji. Z leti pa je ta pobožnost v njem vidno rasla; ko pa je stopil v red sv. Franciška Asiškega, tedaj se je razvila v njegovi duši tolika ljubav in tako živa vera do presv. zakramenta, da je vedel o tej skrivnosti razpravljati kot najučenejši teolog, dasi je bil po svojem poklicu le preprost samostanski brat. Misel na Evharistijo mu je bila glavna misel vsakega dne, upanje njegovega življenja, moč njegove duše, tolažba in trpljenju in glavni znanilec vseh njegovih misli, želja in del.

To spričevalo o veliki gorečnosti sv. Pashala Bajlonskega do presvete Evharistije nam daje najvišja avtoriteta v Cerkvi, to je papež Leon XIII., ki ga je proglasil leta 1897 za zaščitnika vseh evharističnih kongresov in družb. V te okrožniče po-

udarja Leon XIII. v uvodu sledeče: »Bog, čigar neskončno modra previdnost vse z močjo in milobo uravnava, vodi s posebno skrbjo vse dogodke svoje Cerkve... za največji dar božje previdnosti pa smatramo v naših časih to, da raste med narodi po slovečih kongresih češčenje Najsvetejšega zakramenta... Ker nam je ta zadeva tako pri srcu in ker smo evharistične shode že tolikokrat hvalili, upamo, da jim bomo še bolj koristili, če jim določimo nebeskega zaščitnika med svetniki, ki so posebej častili ta vzvišeni zakrament. Med temi zavzema Pashal Bajlonski prvo mesto... Proglasimo torej in v blagor krščanske stvari po naši vrhovni oblasti določamo: Sv. Pashala Bajlonskega za nebeskega zaščitnika evharističnih družben, shodov in vseh bratovščin Najsvetejšega zakramenta, naj so že ali naj šele bodo ustanovljene.« (Okrožnica papeža Leona XIII., dne 28. novembra 1897.)

S tem proglašenjem se je pričela nova doba češčenja brata Pashala, evharističnega svetnika, pa se je pričela tudi nova doba naraščajočega češčenja presvetege Rešnjega Telesa. To se pozna tudi v naših škofijah. Celodnevno češčenje po posameznih župnijah, cvetoča bratovščina sv. Rešnjega Telesa, nočno češčenje mož-častilcev sv. Rešnjega Telesa po ljubljanskih in drugih cerkvah, župni, dekanjski in škofijski evharistični kongresi posegajo tudi v naših razmerah od dne do dne vedno globlje v versko življenje Slovencev. Ni dvoma, da bomo z istim namenom zlasti danes, ko obhajamo god sv. Pashala Bajlonskega, še z večjo vnemo govorili v evharistični molitvi, s katero prosimo blagoslova blazajočemu se evharističnemu kongresu v Ljubljani: Sv. Pashal Bajlonski, prosí za nas!

Opozarjamo ob tej priliki na knjižico: AM brat Pashal, evharistični svetnik; knjižice za duhovno prubodo, zbirka A, št. 18, Ljubljana, 1. maja 1935.

Mezdno gibanje v tovarni Zelenka

Maribor, 16. maja.

Iz naših poročil je javnost obveščena, da je delavstvo mariborske tekstilne tovarne Zelenka v resnem mezdnem gibanju. Dne 14. maja je bilo v dvorani Delavske zbornice v Mariboru veliko zborovanje delavstva te tovarne, katerega so se udeležili tudi zastopniki strokovnih organizacij iz Ljubljane, ki čujejo o nevdržnih razmerah pri tem podjetju. Izkazalo se je, da plačuje podjetje Zelenka najslabše mezde med vsemi tekstilnimi tovarnam v Sloveniji, saj so delavci plačani komaj po 18 do 20 Din na dan. Podjetje je aprila odpustilo vse delavstvo na tritedenski brezplačni dopust. Komaj

pa se je maja zopet pričel obrat, je podjetje ponovno znižalo že itak nizke mezde. Delavstvo in javnost sta nad tem ogorčena. Delavstvo je na svojem zborovanju sklenilo zahtevati, da podjetje dvigne mezde, ki so se leta 1934 in 1935 znižale, na staro višino, povrh tega pa naj jih poviša še za 25%, tako, da bodo mezde primerne vsaj za pošteno preživljanje marljivega delavstva. Dalje je delavstvo sklenilo zahtevati, da se točno izvajajo zakonski predpisi o zaščiti delavstva, zlasti obrtni zakon, in da podjetje sklene z delavstvom kolektivno pogodbo. Delavstvo je odločeno, da se krepko in z odločnimi ukrepi bori za svoje pravice in za svoje že itak zelo skromne zahteve.

Velik vlom na Sapu pri Grosupljem

Ljubljana, 16. maja.

Orožniki na Škofelji in tudi sosedne orožniške postaje so te dni intenzivno zaposleni, da razkrinkajo drzno in dobro organizirano vlomilsko družbo, ki je postala zlasti ta mesec prav agilna in podjetna. Največji vlom je izvršila na Sapu pri Grosupljem, kjer ji je padel v roke prav bogat plen. Vlom je bil izvršen pred dobrim tednom, a o vlomilcih ni nobene sledi.

Ko so 8. t. m. domači trgovine Marije Ahlin — Skubičeve zjutraj stopili v trgovski lokal, so bili zelo izenačeni, kajti poprej bogato založeno trgovino so našli skoraj popolnoma izpraznjeno, vse je bilo razmetano in v največjem neredu. Jasno je bilo vsakomur, da so imeli nočni obisk, ki ni bil napovedan. O vlovu so bili takoj obveščeni orožniki na Škofelji, ki so šli brez odlaga na delo. Najprej so ugotovili dejanski stan — Vlomilska sodrga, ki je stela pač več kompanjonov, se je v noči od 7. na 8. maja, ko je bila prijazna vas zabizana v trdno spanje in so prav tako trdno spali pri Ahlinovih, priplazila do hiše. Najbrž, dobro poučeni o lokalnih razmerah in legi hiše,

so najprej vlomilci udrlji šipo pri oknu skladišča, prizidanega trgovskemu lokalu. Odprli so nato nezamrznjeno okno in se z lahkoto brez hrupa splazili v skladišče, odkoder jim je bila odprta pot v lokal, kajti vrata iz skladišča v lokal so bila le s ključem zaklenjena. V trgovini so nato začeli vlomilci prazniti stelaže in polniti nahrbtnike in vreče z najrazličnejšim blagom. Pobrali so nad 300 m moške in ženske manufakture, mnogo moških in ženskih nogavic, mnogo svilene robe, pnevmatike za kolesa, 27 dežnikov in naposled so izpraznili tobakno zalogo. Poleg raznih cigaret v obilici so si privoščili še 200 cigar in 200 skatelj vžigalic.

Ko so vlomilci opravili svoj posel, so izginili neopaženo in neslišno v temno noč. Ob dolenski progi so koračili proti vasi Paradišče, v katerega bližini ob progi so se ustavili. Tam so si najbrž delili plen. Na mestu so pustili same prazne skatle ter izginili nato na vse strani sveta. Trgovka je bila proti vlovu zavarovana za 30.000 Din. Upati je, da bo ta vlom kmalu pojasnjen, kajti vlomilci bodo skušali kje prodati nakradeno blago, a o vlovu so bile takoj obveščene vse orožniške postaje.

Zbornik slov. fotografije

Ze pred leti se je ljubljanski fotoklub bavil z načrtom, da izda zbornik sloven. fotografije, ki naj bi postal redna vsakoletna publikacija najboljših del slovenskih fotografskih mojstrov. Edina toda dovolj težka zapreka, ki je ovirala uresničenje lepega načrta, je bilo vprašanje kritja stroškov za kliširanje slik in tisk. S požrtvovalnostjo avtorjev samih, ki so prevzeli na svoje rame izdatke za klišaje, fotoklub pa stroške za tisk, je bilo rešeno tudi to vprašanje, in že lansko leto je prišlo do sklepa, da izide zbornik v prvi polovici letošnjega leta.

Ljubljanski fotoklub je pri tem upravičeno pričakoval, da ga bo pri njegovem nesebičnem in požrtvovalnem delu za širjenje fotografske umetnosti podprla tudi fotografska industrija in trgovina z inseriranjem v zborniku in s tem nekoliko olajšala težko breme, ki si ga je naprtil z izdajo zbornika. Ugotoviti pa moram, da številna zastopstva inozemske fotografske industrije v Jugoslaviji, ki uvažajo iz inozemstva k nam vsako leto za težke milijone fotografskega materialja, žal niso pokazala nobenega umevanja za stvar. Tako je zbornik plod le naše krepke slovenske volje in požrtvovalnosti! Inozemskim fotografskim tovarnam, ki imajo pri nas svoja zastopstva, a ne čutijo potrebe, da bi podpirale jugoslovansko fotografsko umetnost, bo

pa treba enkrat prav odločno povedati: če imate umevanje za trgovsko eksploatacijo Jugoslavije, imejte umevanje tudi za njene kulturne potrebe, ali pa vam ni mesta pri nas!

Slike, ki bodo reproducirane v zborniku, so plod dolge in stroge izbire po žiriji, sestavljeni iz naših najboljših amaterjev. Tako po izbiri motivov, kakor tudi po tehnični izvedbi bodo vsaka zase redke fotografske umetnine, da bo imel pri listanju knjige dovolj užitka vsak še tako razvajen ljubitelj lepe slike. Tihe, zasajane pokrajine, nežno cvetje v živi igri prvih pomladnih sončnih žarkov, ljubki otroški portreti, žanri, naše romantične planine — prebogata je zbirka, da bi navajal vso njeno pestro vsebino. Zbornik bo vseboval 60 slik poleg člankov in tehničnih podatkov in se zanima zanj že danes tudi inozemstvo. Prav te dni razpošilja ljubljanski fotoklub elegantne prospekte in vabi na suskripcijo zbornika, ki bo izšel v formatu 24x30, lepo opremljen začetkom junija. Reprodukcijske celostranske in izdelane tako skrbno, da so ohranjene vse fine originalov, ki so jih prispevali naši najboljši mojstri. Izšel bo v omejeni nakladi ter bo stal v suskripciji vtešvi poštnino 80 Din. V poznejši prodaji, če bo sploh prišla v poštev, bo stal veliko več. Zato priporočam vsem fotoamaterjem, knjižničarjem in ljubiteljem lepe umetnosti, da prijavijo svoja naročila čim prej na naslov: Fotoklub Ljubljana, poštni predal 278.

Ljubljanske vesti:

Ali naj ukinemo 1. razred mestne ženske realne gimnazije?

Bližamo se koncu šolskega leta. Na naših srednjih šolah bodo kmalu sprejemni izpiti za vstop v prvi razred. Desettisoči slovenskih dečkov in deklet bodo dokončali 4. razred osnovne šole in hoteli nadaljevati šolanje na gimnazijah. V vse količnik važnejše poklice gre pot skozi gimnazije. Pa tudi za današnje razmere potrebna splošno izobrazbo posreduje se vedno najbolj — gimnazija.

Pred največjimi težavami bodo letos starši, ki imajo dekleta, godne za vstop v gimnazijo. Skoro neverjetno, pa resnično, v vsej Dravski banovini ne bo ženske gimnazije, ki bi povsem ustrezala njihovim zahtevam! Državna je samo ena ženska realna gimnazija in sicer II. realna gimnazija v Ljubljani. Pa ta ni samo za dekleta, ker ima tudi razrede za dečke. Ali res ne moremo prelomiti s koedukacijo? Menda bi bilo vendar prav poslušati nauk kat. Cerkve. Papež Pij XI. je v svoji okrožnici »O krščanski vzgoji obsodil koedukacijo. Pri nas pa imamo koedukacijo na vseh gimnazijah razen I. in III. realne gimnazije v Ljubljani. Usoda tega zavoda, ki je bil prvotno ustanovljen s posebnim namenom, da omogoči slovenski ženski mladini višjo izobrazbo v slovenskem narodnem duhu, se te dni odločuje. Mesto Ljubljana ne mara več nositi velikih bremen, ki jih nalaga vzdrževanje polne srednje šole.

Se tretja možnost za vstop v gimnazijo je na zasebni ženski realni gimnaziji pri uršulinkah. Uršulinke so dobile par let pred uveljavljenjem zakona o srednjih šolah dovoljenje, da preosnujejo svojo notranjo meščansko šolo v realno gimnazijo in so jo tudi postopoma preosnavljale. Naenkrat pa je bilo presnavljanje ustavljeno, sklicujoč se na novi zakon. Toda ta zakon samo določa, da se nove zasebne šole ne smejo ustanovljati, ali obstoječe iz kraja v kraj premeščati. Mislimo, da se bi prav v smislu tega novega srednješolskega zakona morala dovoliti uršulinkam izpolnitev njihove gimnazije v nepopolno (s 4 razredi) ali pa tudi v popolno gimnazijo. Zasebna žen-

ska gimnazija z internatom v Sloveniji je prav tako potrebna in v interesu staršev, kakor so potrebni Zavodi v St. Vidu. Zlasti katoliški starši moramo zahtevati od banovinske in državne prosvetne uprave, da te šole podpira.

Z našimi srednjimi šolami se delajo, zlasti zadnja leta, neodpustljivi poiskusi. Posledice so deloma že tu, še težje se bodo pokazale ke-sneje. Poslopje nekdanje realke služi I. in III. realni gimnaziji. Vse gimnazije imajo saj za nekaj razredov dopolne in popoldne pouk v istih prostorih. Vsi razredi so poleg tega še prenapolnjeni. Uspehi pouka vedno slabši.

Pred vojno smo imeli na tedanjem Kranjskem primerno urejene drž. gimnazije (odnosno realke). Za 325.000 prebivalcev je bilo 7 gimnazij in realke, t. j. na 65.000 prebivalcev 1 gimnazija. Treba pa je pomisliti, da je bilo tedaj število ženske mladine na gimnazijah neprimerno manjše, kakor danes. Na tedanjem Slov. Štajerskem so bile razmere neugodne, ker je velik del dijaštva vlekel k sebi Gradec. Ako vzamemo torej nekdanjo Kranjsko za merilo, bi morali imeti v Dravski banovini 16 popolnih državnih gimnazij in eno nepopolno, imamo jih pa samo 11 in 1 nepopolno. Za jugosl. del Koroške ni bila ustanovljena nobena srednja šola za Prekmurje pa samo nepopolna gimnazija v Murški Soboti. Z ozirom na naraščajoč dotok ženske mladine bi morale biti v Ljubljani dve državni ženski gimnaziji (ena bi morala imeti klasične paralele) v Mariboru pa 1. Murska Sobotica mora dobiti popolno gimnazijo. K temu sili naravni razvoj. Če teh najmanjših zahtev ne izpolnimo, oškodujemo svojo mladino.

Ukinitev 1. razreda mestne ženske realne gimnazije, brez istočasne otvoritve 1. razreda IV. državne ženske realne gimnazije v istem prostoru, ki je po legi in zgradbi naravnost vzoren za ta namen, bi bil neodpustljiv greh. Država bo morala v kratkem dobiti nov proračun in tisti, ki bodo tedaj zastopali slovenske potrebe, ne smejo pozabiti na slovenske šolske potrebe. C.

Obiščite
Magoličevo razstavo
Jakopičev paviljon Od 9 do 18

Živa cerkev ob živem oltarju! To je osrednja usmerjenost nedeljske srednješolske evharist. akademije. Ta usmerjenost je izvedena ob ideji: Po Materi k Sinu. Zato ima akademija dva dela. Kakor Marijinemu dnevu, soboti, sledi dan Gospodov, nedelja, kakor za majem, mesecem Marijine slave in materinske domačnosti, prihaja junij, mesec posvečen božansko topli Gospodovi ljubezni, kakor bo letos za mesecem šmarinca mesec evh. kongresa, tako v akademiji marijanski del prebaja v evharističnega. Iz marijanskega dela veje pristno naša marijanska miselnost. Evharistični del pa je kakor nedelja s svojo nedeljsko liturgijo: gremo v cerkev (ps. 23) in se zberemo ob žrtveniku ljubezni (živ oltar). Tako je akademija po sporedi izraz globoke religioznosti, ker je pa program izbran, deloma s čisto izvirnimi točkami, bo akademija tudi izraz resnega umetniškega stremjenja. Ker nastopajo dijaki vseh srednjih in meščanskih šol, je pa akademija končno tudi dokumentacija stanovske skupnosti, prav v duhu papeških okrožnic.

Gg. akademiki in akademkinje, ki so se prijavili za sodelovanje pri časnikarski službi II. evharistič. kongresa za Jugoslavijo, naj pridejo zanesljivo jutri, v soboto, 18. maja ob starih pop. (brez akademske četriti!) na običajni sestanek. Obvestite se medsebojno in pripeljte še novih sodelavcev!

Podmladek Jadranske straže na I. drž. realni gimnaziji ob privedil v nedeljo 19. maja ob 16 popoldne v dvorani Kazine akademijo. Čisti dobitek je namenjen v sklad doma kralja Aleksandra ob morju in v korist izletniškega fonda za revne dijake. Bogat spored, po sporedi ples in buffet. Vstopnina 12 Din, za dijake 10 Din.

Vsi, ki so fotografirali slavnost povodom odkritja Aljaževе spominske plošče na Smarni gori v nedeljo, dne 12. t. m., se naprošajo, da izročijo po en izvod v pisarni Glasbene Matice.

Novost za Ljubljano so Petričkove ledenke! Moderna izdelava odličnega sladoleada na palčicah! Višek higijene. Komad 1 Din.

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama:
V času obiskanja

Uprizoritve Edv. Gregorinove verske igre »V času obiskanja«, ki so se te dni začele v ljubljanskem Dramskem gledališču, na novo obujajo vprašanje duhovne igre v gledališču. Vidi se, da je pisatelj nekdanjega pasijona INRI to vprašanje osebna srčna zadeva in da jo skuša poveljno razrešiti tudi v okviru gledališča. Zato je pasijonsko snov prenesel na širšo osnovo in je Kristusovo trpljenje postavil ne samo na celotni evangelij, ampak tudi na prerokbe in sveto pismo zvezel z zgodovinskimi ozadjem. Pa širšo osnovo je imel tudi stari pasijonski misterij, ki je v svoji dozdoreli obliki prikazoval skrivnost odrešenja iz greha prvih staršev in je Kristusovo trpljenje tesno zvezel s trpljenjem človeške duše, ko v oblasti smrti visi med pogubljenjem in zveličanjem — toda ta misterij se je vse preveč izgubil v alegorični fantastičnosti in je ostal samo priča svojega časa. Zato se je novejši pasijon moral vrniti k evangeliju in se je umaknil s pozorišča ljudskih pobožnih iger na izbrane kraje, kjer živi samo še kot edinstvena slovenska igra. Edv. Gregorin je svojih osam postoj o Jezusovem poslanstvu, z berilom oznanila, s prerokovanjem besede Gospodove o Izraelu in zmagoslavjem njegovim, kakor sam pravi svojemu delu, približal prav lepi pobožni drami, zlasti pa je verske dogodke močno povzdignil z osnovnimi evangelijskimi nauki. Maršička sicer utegne motiti prosta uporaba evangelija, premikanje dogodkov in izrekov, toda pisatelj je bilo to nujno z ozirom na čim bolj harmonično ureditev zunanje zgodbe, še bolj pa z ozirom na duhovno zgradbo. Lahko rečemo, da

ima Gregorinova oblika evangeljske drame mnogo sodobnega občutja, da zlasti močno poudarja misel Kristusa Kralja, preureditev življenja po njegovem nauku, da se ogiba nemih živih slik in da prehaja celo v pesniško ubran realizem — in vendar je po vsem svojem bistvu še vedno taka, da se odteguje gledališču kot gledališču. Kakor ni vsak prostor enako primeren za skupno pobožnost, tako je ta igra v samem gledališču več kot gledališče in manj kot čista duhovna igra.

Uprizoritev je pripravil pisatelj sam in občudovati moramo njegovo veliko prizadevanost ter priznati njemu in vsem igralcem skrajno resnobno in tenkočutnost. G. Gregorin je skušal kar mogoče zabrisati tudi gledališki prostor — nakazal je oder kot žrtvenik ob dveh velikih svetilnikih, skoraj zabrisal zastor in vsemu dogajanju resnobno, do skrajnosti svečano občutje. Pričetek igre napovedujeta dva fanfariata, vse prizore veže orgelska glasba, zlasti pa izbrani recitativi bravača G. C. Debevea.

Odrska rešitev se opira na enotno glavno prizorišče z menjajočim se ozadjem in je popolnoma uspela — vendar pa se mnogokrat čuti, da je prostor pretesen, ker se večji prizori kljub svoji središnji nujnosti preveč stiskajo in se ne morejo neprisliljeno razviti. Na takem temnem prostoru se še posebej čuti prevelika nasičenost motivov, zlasti pa pisateljev namen, da bi pripravil velike, učinkovite prizore z množicami. V tem režiserjevem prizadevanju posebno čutimo, da bi delo v drugačnem ozračju, zlasti ob cerkvenem ozadju vplivalo mnogo mogočnejše. Sicer pa je osredotočenost prostora mnogokrat prav posebno srečna. Posamezni dogodki se na istem prizorišču vrste, kakor da se odvijajo in sprti zavijajo, prostor ostane neizčrpan, v tej stalnosti se vse vrtil kakor v spirali. Tu ima gledališka zasnova prednost pred vsako drugo, ker so izrabljene vse prostorske možnosti in urejene v skrajni preprostosti. Posebno se poznajo odlike te odrske zasnove v

Mariborske vesti:

Nemci ob naši meji

Na severni meji, sredi maja.

Kraji ob sedanji naši severni meji so bili že v stari Avstriji vedno znani po svojih narodnostnih bojih med Nemci in Slovenci. Sedva so bili Nemci takrat v premoči, saj so imeli za seboj vso oblast, vso podporo države in neizčrpana materialna sredstva. Slovenci smo se mogli sklicevati samo na svojo pravico. Zato tudi ni čudno, če so nam Nemci trkali korak za korakom naše narodne posesti. Po prevratu so se razmere spremenile, velika zasloba Nemcev v državni oblasti je prenehala. Ostala pa so njihova materialna sredstva. Zato prodiranje nemštva v naše kraje po prevratu ni prenehalo, polagoma se je nadaljevalo. Začetkom je res zgedalo, da bodo posestva, ki so po prevratu izgubila lastnike, prešla v našo narodno posest. Ta posestva so nekateri naseljeni Nemci prodali, še več pa so jih prodali Slovenci radi raznih družinskih razmer in radi vpliva mesta. Res je takrat prešlo mnogo posestev ob naši severni meji v roke doseljenih Srbov in Hrvatov, še več pa v roke doseljenih Slovencev iz Primorske in izgledalo je, da je popolnoma prenehalo nakupovanje naših posestev po Nemcih. V zadnjih letih pa se je gospodarski položaj naših ljudi tako poslabšal, da so prisiljeni znova prodajati svoja posestva. Ta posestva pa ne kupujejo več naši ljudje, vedno več in več posestev ob meji prehaja v posest tujerodcev-Nemcev in celo inozemcev iz Avstrije in tudi iz rajha. Tu bi morala zastaviti svojo besedo naša narodna obrambna društva, Narodna Odbrana, Branibor itd.

Rezervirajte vstopnice za gostovanje ljubljanske drame. Kakor smo že poročali, bo gostovala prihodnji teden v Mariboru ljubljanska drama, mariborska pa istočasno v Ljubljani. Če bo predprijaz, ki se zaključijo v ponedeljek 20. t. m., povoljna, se bo vršilo gostovanje definitivno, v nasprotnem primeru pa ga bo treba odpovedati. Od mariborskega občinstva je sedaj odvisno, da do teh gostovanj vendar enkrat pride. Zato rezervirajte mesta takoj!

Izlet Krščanske zveze. Spored izleta k Devici Mariji v Puščavo, o katerem smo že poročali, je sledeč: Odhod iz Maribora v nedeljo zjutraj s prvim vlakom ob 5.44 do postaje sv. Lovrenca na Pohorju. Ob pol 7 sprejem udeležencev pri železniškem prelazu in nato procesija v cerkev. Ob 7 pridiga, sv. maša in sv. obhajilo, ob 8 sv. maša s skupnim sv. obhajilom, ob pol 10 pridiga in sv. maša. Popoldne ob 3 pridiga, litanije. Če bo slabo vreme, se romanje ne bo vršilo. — Vožnja do Sv. Lovrenca in nazaj stane 16 Din. — Člani in prijatelji društva vabljeno!

Vožnja v neznanje. Mestni avtobusni promet priredi s svojim avtokarjem na praznik 30. maja majniški izlet pod geslom »vožnja v neznanje«. Za vožnino 60 Din bo imel vsak udeleženec lep izlet v kraj, kjer bo na razpolago kopalnice, teniški prostori, sportno igrišče. Odhod z Glavnega trga ob 8, povratek ob 22. Sedeži v avtokaru bodo numerirani. Prijave sprejema avtobusni promet (telefon 22-75) na Glavnem trgu.

Pritožba železničarjev. Aktivni in upokojeni železničarji se pritožujejo, da so naročili pri materialnem skladišču še pred nekaj meseci premog in ga takoj tudi plačali, niso ga pa še do danes dobili. Če bi ga vsaj ne bili plačali, potem bi ga sedaj lahko naročili od drugod, kjer bi ga dobili takoj. Takšne zakasnitve so res nerazumljive.

Propagandni teki na otoku. SSK Maraton priredi v nedeljo 19. t. m. v kopalnišču na Mariborskem otoku propagandni lahkotletski miting. Na sporedu so teki na dolge proge in sicer za seniorje na 5000 in 800 m, za juniorje C na 1500 m in za juniorje B na 1000 m. Startajo dolgoprogasti Maratona in Železničarja in se obetajo zanimivi boji.

Gori. V Račah je ogenj vpepelil imetje posestnika Karla Krefla. Zgorela mu je hiša, skedenj in kolarnica ter znaša škoda 20.000 Din.

Smrt kosi. Na Pobrežju, Aleksandrova 19, je umrl v starosti 53 let mesarski mojster Schwab Anton. — Na Betnavski 136 je umrla tovarniška delavka Marija Fras. — Naj počivata v miru!

Sladke sad, pa grenka cena. Večeraj so pripsele na trg prve letošnje črešnje iz Italije. Sladkemu sadu pa je bila cena prav grenka — 20 Din za kilogram.

Kakovost banana. Ki se še vedno uvaža v Maribor v velikih količinah, kaže najnovejša uredba poljedelskega ministra, s katero prepoveduje gojitev slankamenke in sličnih trsnih vrst,

Tak je položaj ob naši severni meji tam, kjer Nemci niso kompaktno naseljeni. Kompaktno so bili Nemci ob prevratu naseljeni v Apaški kotlini. To je ravnina, ki se razširja v severovzhodnem delu Slovenije med severnimi Slovenskimi gorami in med Muro. Ta ravnica je zlasti ob Muri zelo rodovitna in zato tudi gosto naseljena. Prebivalci so dobihi takoj po prevratu nemške šole, kakor jih naši na Koroškem niso dobili. Še tudi po prevratu se je iz Apaške kotline širilo nemštvo v kraje Lokavec, Marija Snežna, Velka in Nasova in je v teh krajih nemščina še danes mnogo slišati. Razveseljivo pa je, da je po letu 1925 ta vpliv nemštva iz Apaške kotline začel vedno bolj padati in je danes že skoraj v defenzivi. Iz Slovenskih gor in iz drugih delov Slovenije se selijo v Apaško kotlino delavci, pa tudi posamezni posestniki in tako se v Apaški kotlini sliši vedno več slovensčine. Vso zaslobno pa dobijo Slovenci v učimojni duhovniščini in deloma tudi v učitelstvu. Najbolj nemške so danes še vasi Zepovci, Crnci, Vratja vas in Lutverci.

Kakor se torej na vzhodni strani Slov. gorice širi sedaj nemštvo, mnogokrat radi prevelike populativnosti naših oblasti in nedelavnosti narodno-obrambnih društev, tako nazaduje nemštvo v vzhodnem delu Slov. gorice radi delavnosti duhovščine ter učitelstva povsod tam, kjer delajo sporazumno. Naloga naših oblasti bi torej bila, da preprečijo na vse mogoče načine nakup slovenskih posesti po tujerodcih inozemcih, pa četudi se njihov kapital večkrat skriva pod našim državljanstvom. To naj bi veljalo za vso Slovenijo, ki je vsa obmejna dežela.

ki uspevajo v banaških ravninah. Slankamenka je znana trta, z katere se prideluje najcenejše vino, ki ga letos toliko uvažajo v naše kraje.

Obični zbor Pedagoške centrale v Mariboru bo v nedeljo dne 19. maja ob 10 na državnem učiteljski šoli v Koroštevci ulici.

Dva učenka na begu. Z doma je pobegnil 10letni Ervin Hudelist, učenec 3. razreda ljudske šole. Z njim vred je go pilhal istotam stanujoči njegov šolski tovariš Oman Alojz. Fanta sta odšla v šolo, kakor običajno, domov pa ju ni bilo več. Hudelist je močne srednje rasti, plavalas, bos in razoglav.

Stroga sodba. V večerajšnjem poročilu o sodni razpravi proti šoferju Martinu Straka je bila pomota. Straka je obsojen na 4 leta ječe (zatočenja) in ne robije. Poleg tega ga je sodišče še obsojilo na plačilo 830 Din za pogrebne stroške, 100 Din mesečno ženi pokojnega Konrada Polanca do njene smrti oziroma do morebitne poroke ter 200 Din mesečno vsakemu od dveh pokojniških otrok, dokler se ne bosta mogla sama preživljati. Branilec je prijavil revizijo in priziv.

Zvišane doklade na Pobrežju. Pobreška občina je zvišala občinske doklade od 55 na 59%. Pobrežani imajo letos za 9% višje doklade, kakor Mariborčani.

Ptuj

Poroka. Na Hajdini pri Ptujtu sta se poročila preteklo nedeljo Stanko Zupančič, sin posestnika in trgovca iz Hajdine, in Angela Tomanič, hči posestnika iz Draževca. Obilo sreče!

Pomladke Jadranske straže na tukajšnji gimnaziji priredi v nedeljo 16. maja cvetlični dan.

Priobčjenje obvezniškega razporeda. Mestno poglavarstvo razglašja, da se vrši v nedeljo 19. maja s pričetkom ob 8 na mestnem sejmšču priobčevanje obvezniškega razporeda vojaškim obveznikom za letošnje leto. — Za obveznike, ki bi se ta dan iz tehtnega razloga priobčevanja ne bi mogli udeležiti, se vrši priobčevanje naslednjo nedeljo, t. j. 26. maja ob 8 na mestnem sejmšču v Ptujtu. Istočasno se vrši razpored tudi živine in prevoznih sredstev ter avtomobilov. Lastniki živine, vozov in avtomobilov imajo prinesiti vojaške izprave ter morebitne zabeleže glede dosedanjega obvezniškega razporeda.

Kranj

Ker se gostovanje ljubljanske drame ni moglo vršiti v četrtak, dne 16. t. m., bodo gostovali v petek, dne 17. t. m. z zabavno in duhovito Wildeovo komedijo »Bunbury«. Wilde se v »Bunbury« norčuje s finim humorjem iz najodličnejše angleške družbe in njenih slabosti. Komedija je pisana s suhim angleškim humorjem in vsebuje vse polno znamenitih avtorjevih paradoksov in sentenc.

Igrajo dame: Marija Vera, Nablocka, Levarjeva in Lolkova ter gg.: Jerman, Sancin, Lipah, Potokar in Pianekci. Režiser: prof. Sest.

treba, da je gledališče tu pokazalo ne samo vso dobro voljo, ampak da je žrtvovalo vse, kar je treba, da bi bila uprizoritev čim lepša in popolnejša. To je tudi v polni meri doseglo, zato lahko upamo, da bo obisk vsaj pri prihodnjih predstavah drugačen. F. K.

Mariborsko gledališče:
Poljska kri

V soboto, 11. maja je bila v mariborskem gledališču premiera Nedbalove operete v treh slikah »Poljska kri«. Režiral je predstavo g. Pavel Rosberger, orkester je vodil kapelnik g. L. Herzog, koreografski del pa je bil v rokah g. A. Hara stoviča.

Edino pozitivno dejstvo, ki je dvignilo to predstavo nad ostale glasbene uprizoritve letošnje sezone, je bilo popolneje soglasje orkestra z odrom. V tem oziru naše priznanje g. Herzogu. V ostalem pa se z načinom uprizorjanja operete na našem odru ne moremo strinjati. Ne gre to v toliko meri na račun vsakokratne režije posameznih operetnih del, marveč vesa nastop in značaj igre pri nekaterih igravih dejata vzporedno pečat podpopvprečnosti. Da se »publika« razvili, naslaja in navdušuje vprav ob taki plitvi igri, ki nima z estetikom ter umetnostjo nič skupnega, to nam je le v dokaz, kako to publiko umetniško vzgajamo! V tem oziru tudi mariborsko gledališče mnogo greši.

G. Pavle Kovič je vlogo graščaka Zarembe resnično izoblikoval in se je s svojim nastopom vseskozi vzdržal na visku v igri in v posrečeni komiki. Njegovo hčer Heleno je z neprisliljeno naravnostjo igrala gđ. P. Udovičeva, ni se pa toliko v tej vlogi uveljavila s svojim glasom. Grof Baranjski g. B. Sancina je bil v igri siguren in doživel, pa tudi pevsko izčrpano podan, dasi je bil v glasu morda čutili nekoliko utrujenosti. G. Hara stovič v vlogi Popiele s svojim nastopom ni zadel

12 let robije za 300 dinarjev

Celje, 16. maja.

Danes je sedel na zatočni klopi pred pečlanskim senatom 23letni brivski pomočnik Filipič Anton. Dne 28. marca je šel ob 21 Nachberger Franc v restavracijo Skoberne, kjer je ostal kake pol ure. Ko je prišel iz gostilne, se mu je na Ljubljanski cesti pridružil Filipič ter ga vprašal, kam gre. Nato sta šla oba po Ljubljanski cesti proti Zalcu. Pri Glaziji sta se ločila, nakar je Nachberger zavil po pešpoti proti Lavi, obdolženec pa je šel po Ljubljanski cesti dalje. Ko je prišel Nachberger do hmeljišča med Stigerjevo in dr. Sernečevu vilo, se je tipoma pojavil pred njim obdolženec, ga z vso silo zagrabil za vrat in zavpil: »Sedaj boš crknil! Vidiš

revolver?« ter ga sunil z roko v trebuh, da je Nachberger omahnil na tla, mu nato pokleknil na vrat ter zahteval denar z grožnjo, da ga bo sicer ubil. Nachberger je segel v žep ter dal napadalcu denarnico, v kateri so bili trije skoraj novi bankovci po 100 Din. Obdolženec je še parkrat udaril Nachbergerja po licu in zbežal. Obdolženec je prvotno dejanje tajil, vendar je moral končno na podlagi pričevanja priznati. Poleg tega se je vrnila tudi razprava, ker je tudi v Ljubljani dne 23. februarja letos stražnika Javorška Ivana, ki ga je peljal na stražnico, udaril po glavi, nato pa zagrabil za pendrek in med ruvanjem ugriznil v levo roko. Filipič je bil obsojen na 12 let robije in trajno izgubo častnih pravic.

Občni zbor društva Medno-Tacen

Ljubljana, 16. maja.

Snoči ob 20 so v »Zvezdi« zborovali idealističani »Prometnega društva Medno-Tacen«. Znano je, da je to društvo zgradilo nujno potreben most pri Mednem čez Savo. Most je sedaj v velik prid izletnikom pa tudi domačinom, posebno korist pa donša železniški upravi, ker omogoča lažji dohod, oziroma odhod z železniške postaje. Zborovanje je imelo živahen obisk. Vodil ga je predsednik, inšpektor Wester, ki je opravil odsotnost agilnega, toda sedaj obolelega družvenega tajnika dr. Draga Treca. Dr. Drago Treca je eden najmarljivejših iniciatorjev za realizacijo društvenega programa, to je za zgradbo mostu čez Savo. Društvo je pod predsednikovim in tajnikovim vodstvom zgledno delalo ter je v treh mesecih oživotvorilo svoj program. Most je veljal 117.000 Din, od tega zneska pa je društvo še vedno dolžno 39.000 Din. Društvo so podprli razni javni činitelji, med temi banka uprava z zneskom 2000 Din. Odbor društva je izražal na občnem zboru trdno prepričanje, da bo banska uprava k temu znesku še nekaj določila ter pomagala društvu iz dolga. Izvoljen je bil stari odbor, nanovo pa je bil izvoljen v odbor še izvrstni poznavalec bližnjih in lažjih tur, strokovni učitelj g. Vilko Mazi, znani ljubitelj Smarne gore. Odbor je za otvoritev mostu sklenil, da priredi lani večjo svečanost, ki pa je morala zaradi marzejske tragedije odpasti. Sedaj je društvo sklenilo, da priredi dne 16. junija svečano blagoslovljenega novega mostu. Po blagoslovitvi bo v bližini velika ljudska veselica.

KAVA HAG

užitek brez nevarnosti

Koledar

Peter, 17. maja: Bruno, škof; Pashal Bajlonski.

Novi grobovi

† Odvetnik Andrej Šali. Nenadoma je umrl v najlepši moški dobi odvetnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah g. Andrej Šali; bil je šele 40 let star. Že pol leta je čutil bolezen na jetrih in tej bolezni je tudi podlegel, ko si je komaj dobro uravnal svojo življenjsko pot. Andrej Šali je študiral na knegoškofijski gimnaziji v St. Vidu, pravne študije pa je končal v Zagrebu. Kot koncipient je prišel najprej v Maribor, šele pred petimi leti je prišel s samostojno odvetniško prakso pri Sv. Lenartu. Pokojni je bil pristni šegavi dolenski značaj. Bil je tudi kot odvetnik splošno priljubljen, kmetje so radi hodili k njemu po nasvete, v pravadah jih je uspešno zastopal. Zapuščena užaloščeno ženo z dvema malima otrokoma. Pogreb bo v soboto ob pol 7 pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Naj mu bo Večni pravičen sodnik in plačnik! Zaljučoj naši globoko sožalje!

Osebnosti

— Ispit so napravili za zvanje nižjega voj. tehničnega uradnika II. razr. nižji voj. teh. uradnik III. razr. Blaž Ujčič, Ladislav Kostanjevič in Vilim Klajn, ter za čin strok. podporočnika narednik vodnik III. razr. Mihael Koselj.

Ostale vesti

— Za potovanje Jadranske straže v Grčijo in Egipt z ladjo »Kraljica Marija« so ministristvo za prosveto, ministristvo za gozdove in rudnike, ministristvo za promet in ministristvo za kmetijstvo dovolila uradnikom dopuste. Za dopuste so zapro-

pravili vrednot. Gdč. Barbičeva — plesalka Vanda, ki je bila sicer prepričevalna, naj bi raje v prvi sliki dala značaj svoje vloge izrazne učinkovitosti bolj z lastno igralsko močjo kot pa z zunanostjo. G. Zakrajškova je v vlogi matere Jadvige preveč poudarila njen domačostni nastop. V nastopu skladne in v igri primerne so bile vloge grofovih prijateljcev (Rasberger, Grom, Stupica, Verdonik); ostale vloge so bile v oseh Gorinškove (pl. Drygalske), Starčeve (kontesa Napoleonska) in Šauperla (sluga Vlastek). Bb.

Zabukovec: Vrtnice

Junjska pobožnost na čast Srcu Jezusovemu. Izdal Glasnik Presv. Srca Jezusovega, Ljubljana. Tisk Cirilove tiskarne v Mariboru. — Knjižica, ki jo je napisal J. Zabukovec župnik v Komendi, naj bi služila opravljanju vsakodnevne junjske pobožnosti v čast Srcu Jezusovemu, podobno kakor je že vpeljana majniška pobožnost v čast Materi božji. Vsebinska obravnava predmet, zgodovino in način čiščenja Jezusovega Srca, prehaja na razna sodobna vprašanja in zlasti mnogo govori o vzgoji in družini. Letos, ko bomo imeli evharistični kongres, bodo še posebej dobrodošla evharistična premišljevanja v zvezi s Srcem Jezusovim. — Knjiga obsega za vsak dan kratko premišljevanje z enim ali več zgledi. Čeprav obdelava vsako vprašanje posebno temo, tvorijo povezani skupaj vendarle neko zaokroženo celoto. Zgledi so vezli iz življenja, so lepo izbrani in poučni. Jezik je preprost in gladko teče, knjižica je pisana toplo in prepričevalno. Dobro bo služila laikom in duhovnikom kot zakladnica misli, zgledov, resnic in nauk o božjem Srcu. Ljubljanski vladika dr. Gregorij Rožman je knjigi napisal toplo posvetilo in priporočilo. Broširan izvod stane 15 Din, vezan 22 Din.

Celje

— Poročili so se v celjski opatijski cerkvi: Bornšek Franc, delavec v Celju, in Brežnik Terezija, delavka v Košnici; Kodelja Josip, ekonom na Polulah, in Lovrenčič Pavla, trafikantinja na Bregu; Čonč Ivan, pos. sin, Hajnsko pri Grobelnem, in Jeranko Kristina, pos. hči pri Sv. Emi; Zore Ivan, fotograf v Zavodni, in Sirmiceki Blanka, zasebnica v Zavodni; Glinšek Ivan, poseznik in sin bivšega župana celjske okoliške občine na Zg. Hudinji, in Voh Marija, pos. hči na Gorici pri Galiciji. — Čestitam!

— Gostovanje ljubljanske drame. Ljubljanska drama bo gostovala v Celju v torek 21. maja ob 20 z Nušičevo komedijo »Zalužci ostali«. — Poskusno obvezno rezerviranje sedežev za ponovitev Križevce drame »Gospoda Glembajevi« traja do sobote 25. maja v knjigarni Domovina.

— Divjasko razbijanje v gostilni Branibor. V sredo okrog pol 12 ponoči so prišli trije mladi nepoznani moški v gostilno Branibor na Kralja Petra cesti in zahtevali od natakarice, naj jim da piti. Natakarica, videč, v kakem stanju so fantje, jim je pijačo odklonila. Nato se je eden od fantov vlegel na klop pri mizi, češ, da bo tam prenočil. Kmalu je pa skočil pokonci in s približno 40 cm dolgim in kakor moška roka debelim kosom salame udaril natakarico po levem očesu. Ostali gostje, videč težaven položaj, so spravili vse tri na cesto. Možakarji so pa hoteli s silo odpreti vrata in priti nazaj v gostilno. G. Kocijan Fran, uradnik pri Kmetijski družbi v Celju, je hotel medtem zapustiti gostilno, a sta se takoj, ko je odprl vrata, zasvetila proti njemu dva noža. Kocijan je odskočil nazaj v vežo, pri tem pa že s prazno steklenico za pivo udaril enega po glavi. Nato so razgrajali začeli biti po vratih in oknu in razbili na vratih eno, na oknu pa štiri sipe ter končno zbežali proti Gaberjam. Včeraj je bil eden izmed trojice aretiran v Gaberju na Mariborski cesti. Piše se Stefanciosa Feliks, čevljarški pomočnik iz Sv. Ruperta na Dolenskem. On je izdal ostala dva tovariša, ki se pišeta Debelak Jakob, delavec iz Šmarja pri Jelšah, in Jazbec Valter, delavec iz Blance pri Slivnici. Stefanciosa je tudi povedal, da so se v trije seznanili pred časom v Ljubljani. Upamo, da bosta tudi ostala dva razgrajca kmalu v rokah pravice.

— Pri regulaciji Savinje v Tremarju je plast zemlje in kamenja podšla delavca Franca Platovška iz vojniške okolice in mu zlomila levo nogo.

Trbovlje

Umril je Drnovšek Martin p. d. Vavtikar pri Sv. Katarini, kjer je bil dolga leta cerkveni ključar. Zadela ga je srčna kapa. Dasi je bil že 78 let star, je bil še vedno trden, sedaj pa ga je nenkrat vzele. Zjutraj so ga našli mrtvega v postelji. — V starosti 75 let je umrla Dežman Jožeta, soproga trgovca na Vodah. Bila je skrbna gospodinja. — Ravnajma bodi Bog plačnik! Sorodnikom naše sožalje!

Prvo sv. obhajilo imajo tukajšnje šole te dni. 400 otrok pristopi prvič k mizi Gospodovi. Bog čuvaj našo mladino!

Ljubljana, opera gostuje v Zagrebu

Ljubljana, 16. maja. Prihodnje dni bo gostoval v Zagrebu kompletni ansambel ljubljanske opere z vsemi svojimi najboljšimi dirigenti in solisti z orkestrom, zborom in baletom, kakor tudi z lastno kostumno in dekorativno opremo. Ljubljanci bodo predvajali štiri zanimive operne premiere, ki bodo v Zagrebu prvič predvajane, poleg tega pa bodo priredili še eno operno reprizo. Prva predstava bo v soboto, ko bodo predvajali Försterjevo komično opero »Gorenjski slavček«, o kateri trdijo nekateri zagrebški časopisi, da ima za Slovence isti pomen, kakor »Prodana nevesta« za Celje. Druga predstava bo v nedeljo, ko bodo Ljubljanci predvajali Wolf-Ferrarijevo komično opero »Stirje grobiani«, ki je v Ljubljani, zlasti po zaslugi našega umetnika Julija Betteta dosegla največji uspeh. V ponedeljek bodo Ljubljanci predvajali opero »Zemruda«, poljskega komponista Kocalskega z go. Gjungjenac-Gavellovo v naslovni vlogi. V torek bodo predvajali opero »Kratko življenje (Vita breve)« od Nauels de Falle in Čerepnjinovo opero »Ol-Ol«, ki je komponirana po znani drami Leonida Andrejeva »Dnevni življenja«. Kot zadnjo predstavo bodo Ljubljanci dali Zandonijevu opero »Francesca dala Rimin« z go. Gjungjenac-Gavellovo in g. Gostičevim v glavnih vlogah. Za gostovanje Ljubljancev vlada v Zagrebu veliko zanimanje.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Zastave. S seboj prinesite vse zastave, ki jih imate. Doma pustite le bandera. Domači župni urad naj vsakemu zastavošči izda potrdilo, da je zastava namenjena samo za evharistični kongres in da se bo po kongresu zopet iz Ljubljane odnesla. (To zaradi mestne užitnine v Ljubljani.)

Note za himno »Povsod Boga« ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in jih naročajte tam. Glav. priprav. odbor ima v zalogi samo note za mladinsko petje (enoglasno), kjer je natisnjena tudi himna »Povsod Boga«. Te note dobijo gg. veroučitelji na zahtevo brezplačno pri Glav. priprav. odboru.

Baklje niso obvezne, a v interesu čim večje lepote in mogočnosti moške nočne procesije bi bilo, da si bakljo nabavi vsak ki bo v procesiji sodeloval. Bloke za nakup bakelj dobite pravočasno.

Kdaj dobite kongr. knjižice in znake? Kongresna knjižica (za 4 Din), ki je obvezna za slehernega udeleženca-kongresa (razen otrok), je v tisku. Pravtako se izdelujejo znaki. Vse bo še ta mesec gotovo in razpisano.

Kongresni znaki bodo dvoje vrste: v preprostejši izdelavi bodo stali po 1 Din, v boljši izdelavi pa po 2 Din.

Za številne avtobuse bo odsek za vozila preskrbel v Ljubljani primeren prostor za garaziranje. V tem pogledu ni treba imeti skrbi.

Napise za dekanijske skupine oskrbi Glav. odbor v Ljubljani in ni glede tega treba dekanijam nikake skrbi.

Nekateri se bojijo gneče. Zato bi raje ostali doma. Gneča je samo tam, kjer ni organizacije in kjer se ljudje ne držijo danih navodil. Naš kongres pa bo tudi v organizatornem pogledu odlično pripravljen. Sedaj je sa-

Naznanila

Liubljana

— Strokovno in podporno društvo trgovskih in podjetniških uslužbencev v Ljubljani napoveda, da bo v nedeljo ob 9 na Rožniku sv. maša za umrle žane. Člani in prijatelji so vabljeni. — Odbor.

— Posetni peški zbor v Ljubljani ima v nedeljo izlet na Rožnik. Ob tej priliki bo sv. maša za umrle poslane uslužbenec. Vabimo službe prosto osele in njih družine. — Odbor.

— Ljudska univerza v Ljubljani. G. dr. Jirži Horak, profesor praške univerze, bo predaval o vplivu srbske narodne pesmi na slovansko literaturo v ponedeljek, 20. maja ob 20 na državni trgovski akademiji na Bleiweisovi cesti. Vstop je prost.

— Kino Kodeljevo. Brev. ob 20,30 ruski film »Celjski vladik« in »Madama Buterfly« s Silvijo Sylev.

— Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62, in mr. Gatus, Moste.

— Društvo Križevska šola na stolno župnijo priredi v nedeljo 19. maja ob ugodnem vremenu izlet k Marlinjem svetišču v Črnomgradu pri Skofji Loki, po opravljeni nedeljski pobožnosti (sv. maša z govorom) in zajutruka pa po udobni pesniti k drugi župniji pri cerkvi sv. Jošt nad Kranjem. Odhod z rednim avtomobilom vlakom ob 7,15. Za udeležence, ki bodo obhajali med sv. mašo, je preoblikovano za zajutrek. Udeleženci, ki ne morejo z doma z jutranjim vlakom, naj odpošajo za opol'nskim naravnost do postaje Sveti Jošt, odkoder je pila oro voda do župnijske cerkve.

— Sproed sonatnega večera: Čelist Leskovic in pianist Litovšek izvajata 3 Beethovneve sonate v kronološkem redu njihovega nastanka, počeni s mladostno čelo-sonato op. 3, št. 1 v F-duru, preko temperamentne Waldstein-sonate za klavir (op. 53), do amerijane in dostojanstvene a-dur-sonate za čelo (op. 69). Tako imajo poslušalec priliko slediti s sporodim razvoju Beethovnovoga ustvarjalnega duha. Vstopnice po 10 in 5 Din so v predproslavi v Matični knjigarni.

— Sproed vokalnega koncerta mešanega zbora bolgarskega Narodnega zbora katedrale pri sv. Trojici iz mesta Buse ob Danavi, ki bo v Ljubljani v torek 21. maja ob 20 v veliki anjonski dvorani: 1. Hristov: Ljilina morna hubava. Vseček bolgarskih narodnih pesmi. 2. Manoljčev: Sever piše. 3. Bortoljev: Guslar. 4. So. rokin: El, inem, ruska narodna. 5. Sorokin: 12 razbojnikov, ruska narodna. 6. Albov: Solovej. 7. Bulgo. rošev: Zavallil. Vseček bolgarskih narodnih pesmi. 8. Milojčev: Medalj in roka. 9. Varlamov: Krasni sa rafan. 10. Morfov: Danili tanec volj. 11. Stajnov: De bre Ljimo. 12. Davidovsk: Kolza. Vseček ukraljskih narodnih pesmi. Dirigent zbora je Ivan Sorokin. Brn. senški mešani zbor šteje 67 članov in je, kakor že sporeno, najboljši bolgarski mešani zbor. Opozarjamo vse prijatelje zborovega petja na bolgarski koncert. Predproslava v Matični knjigarni.

— Občni zbor Ljubljanskega bahorskega kluba bo v petek 24. maja ob 20 v zeleni dvorani restavracije »Zvezda«. Pozivamo članstvo k številni udeležbi. LSK.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Petek, 17. maja: Zaprtlo.
Sobota, 18. maja: V času obiskanja. Izven.
Nedelja, 19. maja: V času obiskanja. Izven.

OPERA — Začetek ob 20

Petek, 17. maja: Zaprtlo.
Sobota, 18. maja: Vita breve, opera, Petruška, balet.
Premiera. I. od C.

Gostovanje med Mariborom in Ljubljano. Da bi imelo ljubljansko občinstvo priliko spoznat umetniški nivo mariborskega gledališča, ter mariborski ljubljanski ansambel, so v nočtu obeh gledališč mesečno gostovanja, in sicer 23. in 24. maja. Ker pa je obojestransko gostovanje odvisno od obstoja ter predprodaje vstopnic, opozarjamo vse one, ki ljubijo gledališko umetnost, da podpro s številnim obiskom ta nočrt ter priporočijo s svojim razumevanjem, da se bodo vršila gostovanja. Mariborčani bodo igrali Wildgevojevo »Idealnega soproga« in Kataljevo »Kvadružna kroga«. Ljubljanci pa Linhartov »Matiček se žen« in Zweigovo »Sirovakovo jagnje«. V primeru, da se obnese ta nočrt, bi upravl obeh gledališč nudili v prihodnji sezoni mod drugim repertoarjem tudi taka podobna gostovanja, ki bi mnogo pripomogla k pestrosti repertoarja. Predprodaja vstopnic se vrši pri dnevi blaznadi v operi in se zaključuje v ponedeljek, 20. maja.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 17. maja: Zaprtlo.
Sobota, 18. maja: Trafika. Premiera.
Nedelja, 19. maja ob 20: Trafika.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademkinj ima v petek ob četrni na sedem shod.

Moste pri Liubljani

Nujna prošnja. Te dni hodijo od hiše do hiše člani krajevnega pripravljalnega odbora za evharistični kongres ter zbirajo podatke, kdo se namerava kongresnih prireditelj udeležiti. Zlasti pa beležijo, kje bi se moglo dobiti kaj prenočišč za udeležence na kongresu. Iz podatkov, ki jih je odbor do zdaj zbral, je razvidno, da imajo skoraj vse družine stanovanja že rezervirana za sorodnike in znance. Je pa lepo število takih, kjer se bodo takrat domači zadovoljili z najskromnejšim ležiščem, da bodo mogli sprejeti pod streho čim več gostov. Pripr. odbor je zlasti hvaležen gospem, ki so dale boljša stanovanja zastoj na razpolago. Kdor bi še mogel utrpeti del stanovanja, ga vljudno prosimo, naj ga blagovolno odstopi krajevemu pripravljalnemu odboru, ki ima sedež v Salez. mladinskem domu.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

mo se na udeležencih samih, da izdana navodila upoštevajo, pa bo šlo vse v najlepšem redu, brez gneče in prerivanja.

Mnogi se nameravajo prijaviti šele zadnje dni. Povejte ljudem, da z zavlačevanjem prijavljanja silno otežujejo organizacijo kongresa. Glav. priprav. odbor mora vedeti vsaj približno število udeležencev, da more vse potrebno ukreniti glede zborovalnih prostorov, glede razmestitve vernikov na Stadionu, glede zbirališč za procesijo, glede prehrane in prenočišč itd. Pomislite samo, če bi bilo za eno procesijo prijavljenih 30.000 ljudi, a prišlo bi jih 50.000. Taka procesija neprimerno daje čas traja in tu je treba drugačnih ukrepov.

Ali se lahko ljudje tudi še po storjeni prijavi oglašajo? Seveda se lahko. A prve in glavne prijave je treba poslati takoj.

Prenočišče bo treba v naprej plačati. Skupno prenočišče bo za ves čas kongresa stalo samo 3 Din. Natančnejša navodila glede prenočišč dobite.

Vstopnice za sedeže na Stadionu! Naše spore žilo glede vstopnic za sedeže pri prireditvah na Stadionu dopolnjujemo v toliko, da stanejo vstopnice v prednjih in srednjih vrstah po 20 in 10 Din, v zadnjih vrstah pa po 10 Din. Pripominjamo da je lepo število teh vstopnic že rezerviranih. Zato opohitite tisti, ki reflektirate na sedež!

Groblje—Domžale. V nedeljo, 19. maja ob 7 zjutraj bo v Grobljah ponovni sestanek rediteljev za evharistični kongres v Ljubljani, nakar smo poverjenike posameznih županijskih kanoniških okolice opozorili tudi že v »Naš list-u«. Poročilo bo g. Hvalc iz Ljubljane. Ker je možnost, da se bo sestanek nekoliko zavlekel, prosimo, da so vsi udeleženci pr sv. maši že pred napovedanim sestankom.

Skrivnost ukradenega oltarja

Lansko leto meseca aprila so vsi svetovni časopisi poročali, da je bil v Gentu v Belgiji ukraden slovit triptih, ki sta ga poslikala brata van Eyck. Vkljub temu, da je policija mrzlično preiskovala ter so bile naprošene za sodelovanje tudi vse policije sveta, se do danes še ni posrečilo, da bi bili našli tatu in ukradeni oltar.

Sedaj pa so naenkrat prišli na sled, kdo je ukradel oltar. In sodijo, da sloveče oltarne slike sploh niso zapustile belgijskih tal. Državno pravdnštvo v Gentu je izdalo javen razglas, iz katerega sledi, da je tat ugotovljen. Oltar je ukradel neki belgijski trgovec, ki pa je medtem že umrl in ki njegovega imena razglas ne navaja. Tisti del oltarne slike, ki je na njej naslikan sv. Janez Krstnik, je že najden. Sprejdeni del slik, ki predstavlja »nepodkupljive sodnike«, pa še ni najden. Kje je ta del, to je še skrivnost, katero je morda vzel tat s seboj v grob.

Podrobnosti, kolikor so doslej znane, se bero, kakor kriminalni roman. Tat, ki je medtem umrl, je kmalu potem, ko je bila tatvina izvršena, škofjskemu ordinarijatu v Gentu pisal brezimno pismo, v katerem pravi, da je pripravljen dragoceni oltar vrniti, če mu izplačajo en milijon frankov. Škofjski ordinarijat je to pismo takoj oddal državnemu pravdnštvu. Sporazumno je bilo nato sklenjeno, naj se škofija s tatom vendarle dogovarja. V ta namen so pooblastili umetnostnega konservatorja kanonika van der Gheyne, naj se on peča s to zadevo. V naslednjih mesecih sta si kanonik in pa tat obširno dopisovala na ta način, kakor je želel tat, da so dopisi in odgovori izhajali v malih oglasih nekega bruseljskega dnevnika.

Tat pa je iz tega dopisovanja najbrž dobil vtis, da mu ordinarijat ne verjame, da bi res on imel ukradene slike. Zato je nekega dne pisal kanoniku, da mu bo to dokazal. Poslal mu je pismo, kateremu je bil priložen prtljažni listek bruseljske severne postaje. V spremstvu železniških uradnikov in policije je kanonik potoval v Bruselj in tam na

postaji s prtljažnim listkom res dobil zavoj, v katerem je bil shranjen del oltarne slike. Sedaj ni bilo nobenega dvoma več, da je dragocene slike ukradel tisti, ki je pisal brezimna pisma in ki je za drugo sliko »Nepodkupljivi sodniki« zahteval milijon frankov odkupnine. To dopisovanje med kanonikom in tatom pa je naenkrat prenehalo. Kakor se je sedaj ugotovilo, je tat medtem umrl, in sicer meseca novembra leta 1934.

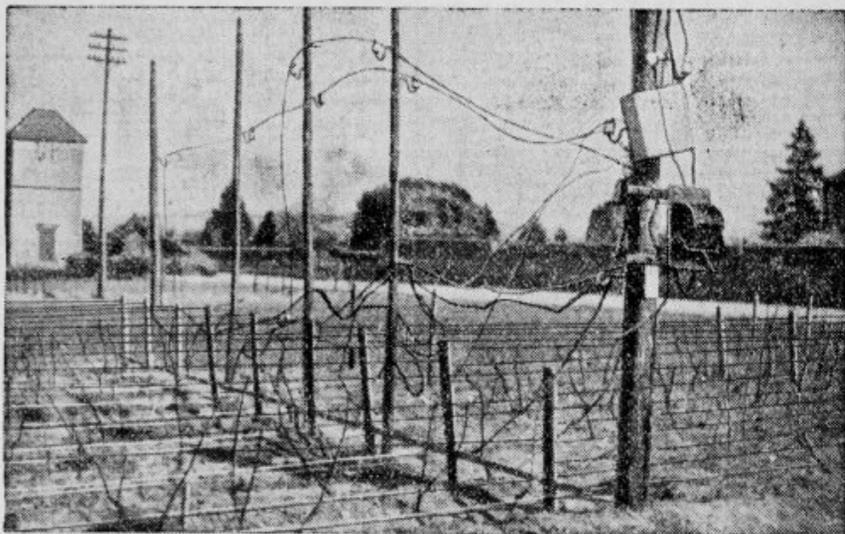
Kdo pa je bil ta tat, se je nekaj mesecev kasneje čisto slučajno ugotovilo. Ko je davčna oblast letošnjega januarja pregledovala zapuščinske papirje nekkega umrlega gentskega trgovca, je med papirji našla tudi skrivnostnih listek, na katerem je bilo večkrat zapisano ime kanonika van der Gheyne. O tem so brž obvestili kanonika, ki je prišel in po rokopisu spoznal, da je umrl trgovec njemu pisaril anonimna pisma. Takoj so preiskali vse rajnikovo stanovanje, da bi našli še drugo sliko. Toda ves trud je bil zaman. Umrli trgovec je svojo skrivnost vzel s seboj v grob.

Gentski trgovec, ki je sedaj po smrti bil razkrinkan kot tat sloveče oltarne slike, je bil v življenju ugleden in spoštovan mož. Zdi se pa, da je začel v gmojne težave, radi česar je ukradel dragoceni oltar ter hotel na ta način priti do denarja. Njegova žena o vsem tem ni ničesar vedela in zato policiji ni mogla dati nobenih pojasnil.

V Gentu pa vendar z gotovostjo upajo, da bodo drugo sliko še našli. Državno pravdnštvo je razpisalo 25.000 frankov nagrade tistemu, ki bi pomagal dragoceno sliko izslediti. Državno pravdnštvo je prepričano, da dragocena slika ni uničena, ali pa prodana kam drugam, ampak da je skrita še kje v Gentu.

Poslikane oltarne table so poldrug meter visoke in 65 cm široke. Veliki krični oltar je monumentalen zgled srednjeveškega oltarnega slikarstva ter v svojih krasnih slikah predstavlja človeški duševni blagor od izvirnega greha do odrešenja.

Z elektriko zoper slano

Majniška slana je zelo nevarna trti in sadju. Pri nas včasih kurijo po sadovnjakih in vinogradih, da dim prepreči slabi vpliv slane. Na nemškem Porenju pa so napeljali po vinogradih električni tok visoke napetosti ter s tem toploto okrog trti zvišali za 2 stopinji Celzija. — Oni tam pravijo, da se to splača. Ne vemo, ali bi se splačalo pri nas.

Ribolov in oceanski letalec

Lahko si mislimo, da mora imeti železne živce in jaklen pogum, kdor hoče v letalu preleteti Atlantski ocean. Zato je razumljivo, če si letalci, preden se odpravijo na tako nevaren polet, umire svoje živce.

Francoski letalec Costes, ki je pred nekaj leti skupaj z letalcem Bellontem poskušal prvič preleteti južni del Atlantskega oceana od Francije v Južno Ameriko, je bil nekoč vprašan, kako je prebil dan, preden je odletel. Pa je tole povedal: Tisti dan pred poletom sem se odpeljal na deželo ter se s trnkom v roki vsedel na obrežje reke Seine ter

prišel loviti ribe. Ko sem drugi dan s svojim tovarišem zasedel letalo, so bili moji živci čisto mirni. Prepričan sem, da so se mi umirili, ko sem s trnkom lovil ribe.

Kakor znano, sta Costes in Bellonte dosegla v letu tak rekord na daljavo, kakršnega doslej še nihče ni prekosil. Nedaleč od tam, kjer je letalec Costes pred svojim poletom lovil ribe, je majhna krčma. Na tej krčmi so sedaj vzdali spominsko ploščo, katera priča, kako preprosto, a uspešno sredstvo za pomirjenje živcev je ribolov.

Primož Trubar

48

Ker ni imela Dalmatinova slovenščina še prave podlage in je bilo tudi pravopisje brez določenih oblik, je Bohorič, zelo izveden v slovenščini, izdal v Wittenbergu leta 1584. prvo slovensko slovnico v latinskem jeziku. Knjigi je dal ime »Articulae hórulae« (Zimske urice). V nji je uredil novo abecedo za slovensko pisavo. Ta način pisanja je dobil po Bohoriču ime »bohoričica«. Slovenci so jo rabili do novejših časov.

Ko so kranjski deželni stanovi leta 1578. začeli bolj strogo nadzorovati ljubljansko šolo ter jo hoteli preosnovati, so Bohoriča upokojili in mu dali naslov »šolski nadzornik«. Na njegovo mesto je prišel Nikodem Frischlin iz Tübingena. Bil je dober učitelj, toda prepirljivega značaja. Zapustil je že po dveh letih Ljubljano in se vrnil v Nemčijo.

Devetindvajseto poglavje.

Konec dela in trpljenja.

Vrnimo se k gospodu superintendentu Primožu Trubarju, glavni osebi naše povesti. Pustili smo ga iz vidika, ko se je 31. julija 1565 v graščini Brdo pri Kranju kot izgnanec poslovil od svojih prijateljev in odšel na Württenberško. Tukaj je v mestecu Laufen pastiral dve leti, potem pa dobil zadnjo župnijo Derendingen v bližini mesta Tübingen. V Derendingenu je ostal do svoje smrti.

Hudo mu je bilo, da se je moral prisiljen ločiti od rojstne dežele. Gojil pa je željo, da bi še enkrat videl svoje rojake. Ta

želja se mu je spolnila, ko je leta 1567. bolj na skrivnem obiskal Kranjsko in se mudil v njej le malo časa. Zdelo se mu je, da je prišel za vselej po slovo. Še tisto leto se je vrnil v Nemčijo in od tega časa ni več videl domovine.

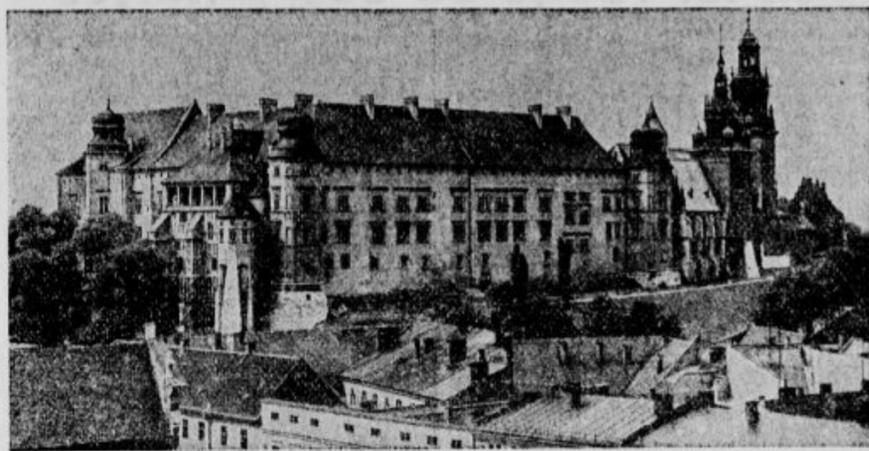
Župnija Derendingen je bila Trubarju zelo prikladna v tem oziru, ker je lahko večkrat prišel v Tübingen. Tukaj je dal v tisk svoje nadaljnjive spise, med katerimi so bili: Ta celi psalter Davidov, Ta celi Katehizmus, Katehizmus z dvema izlagama in Slovenski koledar. Prevedel je v slovenščino tudi Lutrovo »Hišno postiljo« (razlago evangelijev), ki sta jo pa izdala še le po Trubarjevi smrti njegov sin Felician in predikant Savinec.

Iz zgodovinskih poročil posnemamo, da je Trubar ob važnih prilikah še semintja pismeno posegel v zadeve protestantov na Kranjskem, sicer pa živel svoji službi in svoji družini. Gostoljubno je sprejemal kranjske dijake, ki so obiskovali vseučilišče v Tübingenu. Dobrotljiv je bil tudi tistim, ki so trpeli preganjanje.

Gledé gmotnih razmer se Trubarju ni godilo posebno dobro. Večkrat je bil v denarni zadregi. Čeprav mu je pošiljala ljubljanska evangelijska cerkev vsako leto dvesto tolarjev milostne podpore, mu vendar tudi to ni zadostovalo, da bi bil mogel brezskrbno živeti. Zabeležil je sam o sebi: »Niman denarja, temveč le dolgove, ki jih moram odplačevati.«

Lahko bi bil izhajal s lužbenimi dohodki in z ljubljansko podporo, toda dobrota ga je pripravila do tega, da je imel večkrat prazne žepa. V zadnjih letih si je pa vendar toliko prihranil, da je imel že nekaj denarja izposoičenega. Pa tudi ta ostanek

Kraljevski grad Wawel v Krakovu

Na sliki vidimo starodavni kraljevski grad Wawel v Krakovu, v katerem so pokopani smrtni ostanek nekdanjih poljskih kraljev. Avstrija je v tem kraljevskem gradu nastanila vojaštvo. Po osvoboditvi so Poljaki ta častitljivi spominek nekdanje poljske slave zopet prenovili. V ta grad je po osvoboditvi prihitel maršal Pilsudski ter pred grobnicami poljskih kraljev v vojaškem pozoru raportiral: »Kralji Poljske, sporočam vam, da je poljska domovina zopet vstala!« — Sedaj bo poleg teh kraljev počival obnovitelj Poljske — Pilsudski.

Srečen košček Evrope

Brez radia, kina in avtomobila

Skoraj istočasno, ko evropske oddajne postaje oddajajo koncerte, govore in predavanja, jih slišijo po vsem širnem svetu: v Ameriki, Afriki in Aziji, kjer že skoraj v vsaki samoti deluje kak sprejemni aparat. Po vsem tem pa živi v Evropi kakih 5000 duš močan narodič, ki niti ne slutijo, da so na svetu avtomobili, kaj še, da bi bil kdo kaj slišal o radiu in kinu.

Ta pozabljeni košček evropske zemlje leži zahodno od škotske obale. Tam je več malih otokov, ki se skupaj imenujejo Hebridi. Tjakaj niso privreli valovi svetovne vojne in drugih vojn; ni prišel glas o revolucijah in velikih prevratih na političnem, duhovnem in tehničnem področju. Kinematograf je tam prav tako malo znan, kakor bolnišnica. Ljudje, ki prebivajo na teh 60 malih otokih, so od drugega sveta kar odrezani ter se tudi malo menijo za ostali svet, ker nočejo zapustiti svoje domovine. Le redki izmed njih so že kdaj prišli do škotske obale, tako, da komaj vedo, kaj je mesto.

Ti prebivalci Hebridov žive na svojih otokih trdo življenje. Vse njihovo gospodarstvo je v poljedelstvu, ribištvu, rezanju šote in tkalstvu. Možje in ženske skupno opravljajo svoje trdo delo. Prevoznih sredstev nimajo. Kar pridelajo, zneso na hrbtih po strmih stezah do kraja, kjer to prodajo. Najbolj se jim splača tkalstvo. Tko pa ženske, in sicer na star način, tako, da je mnogo truda, preden stko lep kos platna. Tega nato neso več milj daleč k uradnemu predstojniku, ki pritisne na platno svoj uradni žig.

Tudi pisati in brati splošno malo znajo. Zato tudi nimajo ne knjig, ne časopisov. Tisti redki med

njimi, kateri so se naučili pisati in brati na Škotskem ali na Angleškem, so pri sootočanih v velikih časih. Kadar zaide med nje kak časopis, ki je morda že bogve koliko let star, ga potem prebirajo tisti, ki so se na Angleškem naučili pisati in brati ter ga na glas bero drugim. Med seboj govorijo dansko. Ker se močno ženijo med seboj, ni čudno, da so skoraj vsi otočani med seboj v sorodstvu in stvaštvo. Nekajkrat na leto se zbirajo k posebnim shodom, ki so njihova edina prireditve. Pri tej priliki mnogo pijejo in kade.

Dvoboj cigank za moža

Med cigani vsega sveta so ohranjene stoletja stare šege. Iz bolgarskega Kričima poročajo sedaj o posebno čudni šegi. Dve ciganki sta se zaljubili v istega cigana ter se zaradi njega večkrat spopadli. Ker le ni bilo miru in nobena ni hotela odnehati, je ciganski poglavar velel, da morata zaljubljeni ciganki plesati za moža. Katera bo delj časa plesala, ga bo dobila.

Brž so privlekli ciganske vozove in iz njih napravili štirikot. Nato so se na vozeh oglasile gosli in piščali, ki so igrale poskočne pesne melodije. V štirikotu med vozovi pa sta se začeli vrteti obe ciganki. Dvoboj je trajal celih šest ur, dokler se ena izmed zaljubljenk ni vsa onemogla zgrudila na tla. Takoj je pristopil poglavar, prijel »zmagovalko«, ki je tudi komaj stala na nogah, ter jo peljal ženinu. Poroko so kar po cigansko takoj opravili in slavili.

Gledanje na daleč. V Berlinu so te dni poskusili aparate, ki omogočajo, da ljudje v zaprti dvorani gledajo, kaj se godi v drugi dvorani, ki je 20 km daleč.

je pred smrtjo prepustil svojim dolžnikom, ker ni imel potrebnih sorodnikov. Soproga Barbara je odšla že pred njim v večnost, prav tako dve hčeri, sinovi pa so bili kot predikanti do bro oskrbljeni.

Četudi je dosegel Trubar visoko starost, vendar ni bil nikoli prav krepke narave. Večkrat je bolehal. Ko je izdal leta 1575. »Tri duhovske peissni«, je dostavil pripombo, da so bile zložene v dolgi težki boleznih. Seveda je s starostjo rasla tudi telesna slabost, ki jo je pa vendar dolgo časa premagovala močna volja. Končno je prišla ura ločitve. Kdove, kako težka mu je bila smrt ob spominu, da se je izneveril katoliški Cerkvi?

Predikant, ki so ga poslali hudo bolnemu Trubarju v pomoč, je zvesto čul pri njegovi smrtni postelji. Tudi župljani iz Derendingena so ga obiskovali. Sam je želel, naj vsakega, ki pride vprašat o njegovem zdravju, pustijo k njemu v sobo. Tisti dan, ko je umiral, je bilo veliko ljudi zbranih okrog njega. Predikant je čital molitve za umirajoče in ž njim so molili navzočni. Kar se Trubar z naporom vseh moči privzdigne s postelje, pogleda po ljudeh in pravi s slabim glasom:

»Nein, nein, Text her, Text her, Psalm 22!« (Ne, ne, be sedilo sëm, besedilo sëm, psalm 22!)

S tem je hotel reči, kako spoštuje sveto pismo. Vse življenje ga je nad vse cenil, zato ga želi slišati tudi ob smrtni uri.

Predikant je poiskal 22. psalm in začel čitati: »Dominus regit me et nihil mihi deerit.« (Gospod me vlada in nič mi ne bo manjkalo.)

Gospodarstvo

Državne finance 1934-1935

Presežek dohodkov — Naraščanje obveznosti — Podatki še niso definitivni

Pravkar objavljiva finančno ministrstvo pregled državnih financ za mesec marec 1935 in s tem za 12 mesecev proračunskega leta 1934/1935. Sicer so to podatki za celo leto, vendar se računsko leto pri državi zaključuje šele s koncem avgusta, torej 5 mesecev kasneje kot se neha proračunsko leto in trajajo računsko leto 17 mesecev. Vendar pa v naslednjih mesecih po pretoku proračunskega leta ne pride več dobi dohodkov (tako so znašali državni dohodki od 1. aprila do 31. avgusta 1934 na račun leta 1933/1934 samo 28.75 milij. Din, izdatki pa so seveda bili znatni, ker je mnoge izdatke državna uprava zaradi pomanjkanja gotovine izvrševala šele v polnih mesecih za preteklo proračunsko leto), znašali so 677.25 milij. Din.

Dohodki splošne državne uprave so bili letos v marcu manjši kot lani; znašali so 549.7 milij. marca lani 565.3 milij., februarja letos 511.2 milij., in so skupno dosegli v celem letu od 1. aprila 1934 do 31. marca 1935 6.775.66 milij. (1933/1934 v 12 mesecih 6.438.35 milij., v celem računskem letu za 17 mesecev pa 6.467.1 milij. Din).

Razvoj državnih dohodkov lanskega proračunskega leta nam kaže ta tabela (vse v milij. Din):

	1933-1934	1934-1935	prorač. za
	faktilno	faktilno	1934-1935
spl. neposr. davki	1520.5	1531.8	1617.0
posebni nep. davki	473.2	501.2	498.0
izredni davki	98.3	157.3	165.0
trošarine	757.5	804.3	800.0
takse	819.2	917.0	1105.0
carine	684.1	658.2	650.0
monopoli	1550.8	1523.9	1550.0
razni dohodki	105.9	107.6	143.5
presežek podjetij	477.6	574.3	385.9

Iz tega pregleda je razvidno, da je zadnje mesece dotok državnih neposrednih davkov bil manjši, kot je bilo proračunano, zato se je od proračuna splošnih neposrednih davkov realiziralo samo 94.73%. Boljše uspehe so dali posebni davki, med katerimi je dal skoro ves donos davek na poslovni promet. Tu je uspeh 100.63%, kar kaže, da je pobiranje tega davka vedno uspešno organizirano in da bo donos tega davka še narasel. Med izredne davke spada tudi donos zaostankov. Ta ni bil tako znaten kot prejšnja leta in je prišel skoraj v preliminarinem obsegu. Za trošarine je bil proračun zmanjšan, vendar se je donos le slabopovečal, je pa višji kot proračunana vsota za 0.54%. V zvezi z lanskeoletno davčno reformo je bilo pričakovati tudi povečanje donosa taks, vendar takse niso dosegle preliminarja in so bile realizirane le z odstopkom 82.98%. Stalno izboljševanje izkazuje carinski dohodki, ki so presegli proračun in so tudi višji kot lani. Monopolski dohodki so bili sicer nekoliko manjši kot lani, vendar so presegli pričakovano vsoto. Tudi državna podjetja izkazujejo izboljšanja ter so dosegla večje presežke in so bila tudi višja kot proračun.

Izdatki splošne državne uprave so znašali v marcu 515.06 milij. Din, t. j. 89.99% proračunane vsote, skupno v 12 mesecih 6.133.0 milij. Din ali 88.7% proračunane vsote. Po posameznih ministrstvih se izdatki za celo leto razdele sledeče (vse v

milij. Din, v oklepajih odstotek faktilnih izdatkov v primeri s preliminarom):

Vrhovna državna uprava 135.8 milij. (90.66), pokojnine 1.073.8 (107.63), invalidske podpore 97.0 (93.7), državni dolgovi 907.5 (95.89), pravosodno ministrstvo 322.66 (90.33), prosvete 771.0 (97.17), zunanjih zadev 116.54 (96.53), notranjih zadev 319.26 (94.37), finance 284.5 (95.87), vojske in mornarice 1.513.35 (77.88), zgradb 104.9 (63.49), prometa 66.0 (32.60), kmetijskva 43.46 (68.08), trg, in industrije 39.6 (89.92), soc. pol. in nar. zdravja 132.1 (89.20), fizične vzgoje 9.16 (64.69), rez. krediti 2.8 (11.18).

Pričujoči pregled kaže, da so državni izdatki samo pri pokojninah znašali več kot proračun. Pokojnine so presegle vsoto 1.073.3 milij. Din in so postale najvažnejša skupina državnih izdatkov poleg ministrstva vojske in mornarice. Vse to kaže, da bo treba problem pokojnin temeljito preštudirati, ker postajajo najtežje breme države. V zvezi s tem bo postal aktualen tudi problem ureditve državne uprave sploh in v zvezi s tem dekoncentracije državne uprave. V onih ministrstvih, kjer so znatni stvarni izdatki, se je pokazal tudi najmanjši izvršeni odstotek izdatkov.

Od skupne vsote državnih dohodkov v znesku 6.775.7 milij. Din je bilo izročeno glavni državni blagajni 6.242.25 milij. Din, dočim so ostanek za držala državna gospodarska podjetja za svoje potrebe v naslednjih mesecih.

Vsota stvorjenih a neplačanih obveznosti je narasla od 434.3 milij. Din dne 1. marca na 444.04 milij. Din dne 1. aprila. Dne 31. marca 1934 je znašala vsota teh obveznosti 330.1 milij. Din. Največ neizplačanih obveznosti je bilo letos dne 1. aprila pri ministrstvu vojske in mornarice s 194.4 milij., pri gl. železniškem ravnateljstvu 135.7 milij. Din in pri ministrstvu za gozdarstvo in rudnike v znesku 68.9 milij. Din.

DRŽAVNA PODJETJA

Državna gospodarska podjetja izkazujejo v lanskem proračunskem letu skupno 3.310.14 milij. dohodkov, kar pomeni 80.87% proračuna, izdatkov pa 2.735.8 milij. ali 84% proračuna.

Državne železnice izkazujejo 1.922.96 milij. Din dohodkov (proračun 1.926.7 milij., 1933/1934 1.861.2 milij. Din), izdatki pa so znašali 1.605.5 (proračun 1.986.85, 1933/1934 1.694.3) milij. Din. Toda k temu je treba pripisati še obveznosti v znesku 135.7 milij. Din. Po tem računu izgledajo železnice visoko aktivne.

V resnici visoko aktivne so pošte: imele so lani (1934/1935) dohodkov 482.2 milij. (proračun 482.7, 1933/1934 428.3 milij. Din), izdatki pa so znašali 300.55 (proračun 329.6, 1933/1934 311.65 milij. Din). Presežek se je po teh računih celo povečal.

Gozdovi izkazujejo dohodkov 98.2 (proračun 94.15, 1933/1934 84.21) milij., izdatkov pa 64.8 (60.8, oz. 64.3) milij. Rudniki izkazujejo dohodke v višini 211.3 (proračun 266.6, 1933/1934 229.4), izdatke pa v višini 200.5 (219.7, 206.76) milij. Din. Prebitek državne tovarne sladkorna na Cukarnici znaša 10.3 milij. Din (1933/1934 17.0 milij.).

Borza

Dne 16. maja 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiba in Prage, dočim so vsi drugi tečaj narasli.

V zasebnem kliringu je avstrijski tečaj narasel na ljubljanski borzi na 9.05—9.15, v Zagrebu na 9.025—9.125 in v Belgradu na 9.0177—9.1177. Grški boni so narasli v Zagrebu na 33 blago. Angleški funt je nadalje narasel v Zagrebu 238.95—235.55, v Belgradu 284—235.60. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.10 denar, v Belgradu 5.90 denar.

Ljubljana. Amsterdam 2976.76—2991.36, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 742.71—747.78, Curih 1421.01—1428.08, London 213.92—215.98, New York 4360.77—4397.00, Pariz 289.6—291.03, Praga 183.06—184.16, Tret 361.85—364.43.

Skupni promet na zagrebški borzi 366.130 Din. Curih. Belgard 7.02, Pariz 20.38, London 15.10, New York 369.375, Bruselj 52.325, Milan 25.575, Madrid 42.25, Amsterdam 209.60, Berlin 124.40, Dunaj 58, Stockholm 77.85, Oslo 75.90, Kopenhagen 67.40, Praga 12.80, Varšava 58.80, Atene 2.92, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.655, Buenos-Aires 0.7925.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena. Promet je bil slab. Vojna škoda izkazuje v Zagrebu povišanje tečajev, vendar je ostala brez zaključkov. V Belgradu je vojna škoda popustila.

Ljubljana. 7% inv. pos. 77—79, agrarji 45—46, vojna škoda promptna 372—374, begl. obv. 65—66, 8% Bler. pos. 78—79, 7% Bler. pos. 68—69, 7% pos. DHB 71—72, 7% stab. pos. 73—76.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78.50—80, agrarji 47.50 den., vojna škoda promptna 372—374, 5. 6., 7., 8. 378 den., begl. obv. 65—66, 7% Bler. pos. 67.25—68 (68), 7% posojilo DHB 71.75 den. — Delnice: Narodna banka 6000 den., Priv. agr. banka 233—238, Osj. sladk. tov. 140—100, Trboveljska 128 den.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 79 denar, agrarji 47.25—48, vojna škoda promptna 371.50—372.50 (372), 5. 372 bl., 7., 8. 371.50 den., begl. obveznice 65.75—66 (66), 8% Bler. pos. 76.50—78.50, 7% Bler. pos. 67—67.50. — Delnice: Narodna banka 5700—6100, Priv. agr. banka 228.50—230 (230).

Žitni trg

Ljubljana. (Franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu.) Pšenica bač. 78 kg 2% 128—130, ban. 126—128, oves slav. 97—99, koruza popolna suha bač. 71—73, ban. 70—72, bela za mletje 71—73, moka niča bač. in ban. 200—230, št. 2 180—200, št. 1 160—180, otrobi debeli 95—100.

Novi Sad. Vse je neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Živina

Ptujski prasičji sejem. V sredo, 15. maja se je vršil sejem za prašiče, ki je bil izredno dobro založen kot le redkokdaj; kupčija je bila zelo slaba in to vključno temu, da so cene svinjam padle. Prignali so 532 rillec, od teh so prodali samo 74. Cene za kg žive teže so bile sledeče: pršutarji 4—5 Din, debele 5—6, plemene 4—5.50 Din; prasiči stari 6—12 tednov so se prodajali po kakovosti in sicer od 30—100 Din eden.

Iz mlinske industrije. Zagrebški listi poročajo, da že obstoji sklep — najbrž v trgovinskem ministrstvu — da se za izvesten čas prepove ustanavljanje novih mlinov in da se napravijo potrebni koraki za razdelitev dela med vsemi mlini v državi. Ta prepoved pa ne bo veljala za mlino na jugu države, kjer se ustanavljajo najmodernejši motorni mlini.

Uradništvo uradov za zavarovanje delavcev in odkup osebnega dela. Gradbeni minister je odredil, da se imajo glede odkupa osebnega dela (kukluka) nameščenci uradov za zavarovanje delavcev smatrati za javne uradnike ter morajo plačati odkupnino, kot je to določeno za občinske, oblasne uslužbenke, duhovnike, kontraktualne uradnike in dnevničarje sploh.

Trgoveci! Pred naročilom blaga si oglejte XV. mednarodni velesejem v Ljubljani, ki traja od 1. do 11. junija t. l. Tu se vam nudi popoln pregled industrijskih in obrtniških proizvodov po najnižjih cenah. V času velesejuma zamorete vsakokrat potovati v Ljubljano s polovično voznino. Treba le vsakokrat kupiti na postajni blagajni železniško izkaznico za Din 5, ki jo blagajna žigosa in vpiše vanjo številko vozne karte. Na velesejmu dobite potrdilo o obisku, nakar velja vozna karta za brezplačen povratek.

Nasim kadilcem. Monopolska uprava bo izdala za XV. ljubljanski velesejem od 1. do 11. junija posebno vrsto »Vardar« in »Drina« cigarete. Te razstavne cigarete se bodo prodajale v škatlicah po 20 komadov po ceni, ki velja za navadne »Vardar« oziroma »Drina« cigarete ob času velesejma in sicer edino v trafikah na sejmišču.

Ne bo težka izbira! Omiljenje davčnih in taksnih dajatev za motorna vozila po zaslugi finančnega ministra g. dr. Stojadinoviča je znatno poživila kupčijo za avtomobili in motornimi kolesi. Ne sme se pozabiti, da je bila ta trgovina že v katastrofalnem zastoj, šoferji in meharniki avtopopravljalne pa brezposelni. Zastareli nazori pri nas, da je avtomobil luksus, so že za nami, morda še ne tako temeljito, kot so v inozemstvu že pred 10 leti. Ljubljanski velesejem, ki se odpre 1. junija, je dobro založen z avtomobili. Kupec ne bo imel težke izbire, saj bo našel veliko število tovornih in osebnih avtomobilov ter motornih koles svetovnih tovarn vseh mogočih oblik in velikosti. Že do danes so prijavljeni sledeči modeli: Chevrolet, Pontiac, Buick, La Salle, Cadillac, Bedford, G. M. C., Vauxhall, Olsmobile, M. A. N., Diesel, Opel, Blitz, Daimler, Mercedes-Benz, B. M. W., Chrysler, Plymouth, Renault, Morris, Saurer, Puch, Horch, Wanderer, D. K. W., Mathis, Amilcar, Sacks, Steyer itd. Priporočamo vsem zainteresentom, da si ogledajo avtomobilski salon na letošnjem velesejmu.

Znižanje diskonta v Belgiji. Z ozirom na izboljšanje položaja belgijske narodne banke, o katerem poročamo na drugem mestu, je sklenila belgijska narodna banka znižati diskont od 2.5 na 2%.

Dotok zlata v Belgijo traja dalje. Najnovejši izkaz o stanju belg. narodne banke za 9 maj kaže v primeri s stanjem za 2. maj zopet povečanje zlatoga sklada za 232 milj. frankov na 15.079 milj. frankov. Zlato je pritekalo večinoma iz Francije in posredno tudi iz Švice.

Spot
Proslava 15 letnice ASK Primorja

Internacionalni lahkoatletski meeting in mednarodni lahkoatletski dvoboj pod vis. pokrovit. Nj. Vel. kralja Petra II.

BUKAREŠTA : ASK PRIMORJE

Binkošti, 8. do 10. junija.

Akademski športni klub Primorje v Ljubljani slavi letos 15 letnico svojega plodnosnega udeleževanja v propagandi telesno-vzgojne ideje med jugoslovansko mladino.

Od skromnih začetkov, ki so bili združeni z velikimi borbami za obstoj, se je močno dvignil in vospel v kolo vodilnih jugoslovanskih športnih klubov. Zlasti je to podčrtal z ogromnim napredkom v lahkoatletski sekciji, ki se je v zadnjih letih opetovano priborila državna prvenstva v cross-countryju za moštva in poindice, državno prvenstvo za moštva, z zmago nad kompletno reprezentanco Bukarešte, krasnimi zmagami Kreva in Kovačiča na zadnjih Balkanskih igrah itd.

Letos polaga račune svojega 15 letnega dela vsej jugoslovanski športni javnosti in ta izpit bo za državnega prvaka v lahki atletiki za moštva brez dvoma zelo težak.

V gosteh bo imel v revanžnem dvoboju reprezentanco Bukarešte, ki se bo brez dvoma ojačila z najboljšimi romunskimi državnimi reprezentanti, v želji in hotenju, da se revanžira za visoki poraz (95:70), ki ji ga je prizadejalo moštvo ASK Primorja v Bukarešti v minulemu letu. Jubilant vodi pozajanja tudi z bolgarsko, grško, turško, poljsko in francosko zvezo v hotenju, da si zasigura sodelovanje nekaterih najboljših inozemskih atletov. Vse kaže, da bo Ljubljana imela priliko pozdraviti na proslavi ASK Primorja tudi kompletno re-

prezentanco Prage, ki danes uživa glas daleč najmočnejše srednjeevropske lahkoatletске okipe, na čelu z olimpijskim zmagovalcem, metalcem krogle Doudo; kajti Praga nastopi en teden pozneje na lahkoatletskem troboju Bukarešte : Praga : Belgrad v Belgradu. In končno bodo to odlično in pestro revijo najboljših inozemskih atletov kompletirali najboljši jugoslovanski lahkoatleti iz Belgrada, Pančeva, Maribora, Varaždina itd.

Prireditve v tem okviru bo daleč prekosila vse dosedanje lahkoatletске prireditve ne samo v Ljubljani, temveč v vsej naši državi, ker bo s svojo odlično kvaliteto močno ogrozila odlične Balkanske igre v Zagrebu v minulemu letu.

Visoko pokroviteljstvo narekuje jubilant, da se najresneje pripravi, da dostojno sprejme in počasti svoje visoke goste; pričakujemo z gotovostjo, da bo vodstvo ASK Primorja, ne samo izvršilo vse tehnične priprave, da se njegovi atleti na proslavi odrezajo čim boljše v borbi z rutiniranimi in odličnimi inozemskimi zastopniki, ker se mora zavedati, da kot državni prvak, zastopa v tej borbi ugled jugoslovanske lahke atletike, in končno pričakujemo od vse naše javnosti, da bo odprtil rok in z polnim posetom na jubilejnih prireditvah kvitirala velike in dolgoletne napore jubilanta, da dvigne nacionalni telesno-vzgojni pokret v Ljubljani, Dravski banovini in naši državi.

Plodnosno dolgoletno delo jubilanta je našlo polno odmeva tudi pri našem priljubljenemu vladarju, Nj. Vel. kralju Petru II, ki je blagovolil prevzeti visoko pokroviteljstvo nad lahkoatletskim dvobojem med reprezentanco Bukarešte in jubilantom.

Slavija (Sarajevo) : ASK Primorje
Nogometno liga prvenstvo

Po skoraj enomesečnem pavziranju stopa to nedeljo naša liga v novo borbo za državno prvenstvo toda pod čisto drugačnimi okolnostmi, kakor o priliki zadnje tekme v aprilu, proti zagrebškemu Gradjanskemu v Zagrebu.

V nedeljo bomo namreč v borbi proti sarajevski Slaviji zamogli z veseljem pozdraviti kompletno moštvo našega ligaša.

Akoravno je Slavija renomiran klub, ki je zlasti letos in na domačih tleh beležil sijajne zmage proti Jugoslaviji, Gradjanskemu in Hašku ter v Zagrebu neodločen rezultat proti Concordiji, je to skrajno vihravo moštvo, ki zlasti izven Sarajeva ni v stanju povzpeti se preko povprečnosti.

Naš ligaš se mora pa zavedati, da bo sarajevska Slavija zlasti proti njemu potenciala vse do maksimuma, da si pribori dve potrebni točki, ki bi ji bili v stanju zasigurati obstoj v nacionalni ligi.

Kompletan ligaš je dolžan, da nam v nedeljo predvede igro, kakor proti Basku! Požrtvovalnost do skrajnosti, odločen start, hitrost, odločnost in elan ter volja do zmage naj bosta v nedeljo geslo Primorja! Potem je lahko prepričan, da ga bo v borbi navduševala vsa naša športna publika in uverjen, da sta dve točki ostali doma!

Rekordna vožnja Berlin-Zagreb

Ing. Oskar Hugo.

Prejšnji teden smo poročali, da namerava naš rojak, Zagrebčan g. ing. Oskar Hugo potolči rekord z avtomobilom na progi Berlin-Zagreb. In to se mu je tudi posrečilo. Sicer ne v polni meri, kajti imel je nezgodo, ki ga je zadržala za štiri ure. Ako ne bi imel te smole, bi rabil za omenjeno progo jedva 16 ur. In kljub temu je potolkel sedanji rekord za dve uri.

O tem športnem dogodku so precej obširno poročali jugoslovanski listi, vendar se še vseeno polaga premalo važnosti na ta uspeh, ki ga je dosegel naš človek. Ako bi bil to kak inozemec, ne bi bilo konca ne kraja pisanja listov one države, katere državljani bi bili novi rekorder. Ker v sportu na mednarodnih tleh mi še ne pomenimo dosti, zato je tembolj potrebno, da podčrtamo vsak uspeh, ki ga je dosegel kak naš športnik. In med take internacionalne uspehe spada prav gotovo rekordna vožnja, s katero je proslavil ing. Hugo našo domovino daleč preko njenih meja.

Pa bo morda kdo rekel, saj je to delo opravil stroj in ing. Hugo je mirno sedel za volanom ter dirigiral avto kakor je bilo pač potrebno. Temeljito bi se motil, kdor bi tako mislil. Kajti nad 22 ur sedeti za volanom ter voziti v povprečni brzini 54 km na uro zahteva že železne živce in energije, ki ji ni najti primere v sportu. Res je sicer, da je tudi mašina opravila svoje, kajti ing. Hugo se je poslužil malega in izbornega športnega avtomobila modela Adler-Trumpf-Junior z 28 konjskimi silami, vendar odlikujejo novega rekorderja sposobnosti, s katerimi se morejo ponašati le redki avtomobilisti na svetu. Kajti vozil je mestoma celo po 140 km na uro, to je že brzina potniških aeroplanov. Od Berlina do Draždan je vozil povprečno 103 km na uro.

Defekt, ki se mu je pripetil v Schremsu, ga je zamudil cele 4 ure in pol. Ako bi se mu to ne pripetilo, bi dospel pred opoldnevom v Zagreb. In kljub temu je prevozil 1100 km dolgo progo v 20 in pol urah. In tudi to je izboren čas, saj je vozil celo 4 ure manj kakor najhitrejši brzovlak. Za pot iz Maribora do Zagreba je rabil samo 2 in pol ure.

Kako izboren vozač je ing. Hugo, dokazuje tudi dejstvo, da je na progi Dunaj—Semmering prehitel v najhujšem tempu nad 500 avtomobilov brez najmanjše nezgode. Naravnost bajna pa je brzina, ki jo je dosegel na progi Berlin—Draždane. Mestoma je dosegel brzino 140 km, katere si niti predstavljati ne moremo, ako že sami nismo po-

skusili ali vsaj videli drveti avto s 120 km na uro. In tudi avto je bil po vožnji v najlepšem redu, kar znači, da sta tako vozač kakor voz res prvovrstna.

Za 5 m v desetih letih. Svetlovni rekord v metanju diska je v zadnjih letih kolosalno napredoval. Nič manj kot za dobrih 5 m so ga porinili naprej svetovni mojstri od leta 1925 pa do danes. Pred kratkim ga je zalučal Nemec Schröder 53.10 metrov daleč. Tudi ta rekord so imeli v tej dobi največkrat Amerikanci v posesti. Tabela rekordov za zadnjih deset let pa takole izgleda:

1925	Hartranft (Amerika)	47.89 m
1926	Houser (Amerika)	48.625 m
1928	Hoffmeister (Nemčija)	48.775 m
1929	Stenrud (Norveška)	49.10 m
1930	Krenz (Amerika)	49.90 m
1930	Jessup (Amerika)	51.73 m
1934	Andersson (Švedska)	52.42 m
1935	Schröder (Nemčija)	53.10 m

SK Grafika. Drevi ob 7 sestaneke vseh igralcev v klubskih prostorih.

ASK Primorje, lahkoatletska sekcija. Danes ob 20 v tajništvo, Tyrševa cesta 36, prihišje, prej Narodna prosveta, kratka in važna seja sokoljskega odbora. Udeležba vseh odborov obvezna. — Odbor za proslavo 15 letnice. Ob 21 istotam važna seja zaradi referata delegata, ki se je vrnil iz Belgrada. Udeležba vseh odborov željena in potrebna.

»Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast!

»Bran-i-bore« se briga zanje. Pristopajte!»

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 17. maja: 11.00 Solska ura: O belokranjskih vručaj (Mirko Kugler) 12.00 Slavnj dirigenti na ploščah 12.45 Poročila 13.00 Čas, obvestila 13.20 Glasbila — na tokmo! (plošče) 14.00 Vreme, sporod. borza 18.00 Orgelski koncert na ploščah 18.20 Glasbila in njih oporaba (prof. L. M. Škerjanc) 18.40 Čas, poročila, obve. stila 19.00 Moderna glasbišče (jazz na klavirju, dr. Svaral) 19.30 Nacionalna ura: Fruška gora in Sremski Karlovec v preteklosti 20.00 Pashinov večer, Sodelujoje Križarji in Klavir s pesnjico in igro Pashin v slavi Evharistijske radijski orkester, orgle in samospevi ter recitatorji. Predavanje je napisal in večer vodi p. Frančišek Aeko 21.30 Čas, poročila, program 22.00 Sveti Izidor je ovce pasel (pastirske in plaminjske pesmi (sodelujejo Fantje na vsi, radijski orkester in plošče)

Drugi programi:

PETEK, 17. maja. Belgrad: 20.00 Zagreb — Zagreb: 20.00 Koncert 20.30 Operetni večer — Dunaj: 17.35 Pesni 19.40 Rokodelstvo v pesni 20.10 Šahovskepartova legenda, igra 21.10 Klavirska glasba 23.30 Orkestralni koncert — Budimpešta: 19.30 Španjska glasba 21.35 Klavirska glasba 22.35 Operni orkester — Milno-Tret: 17.05 Zabavni koncert 19.45 Opereta: Rožno mesto. Lombardio in Raznasto — Rio-Barl: 17.05 Pevski in instrumentalni koncert 20.50 Klavirski kvartet 21.30 Igra 22.00 Pestra ura — Praga: 19.30 Ljudske pol ure 20.30 Norveška glasba 21.30 Komorna glasba — Bruo: 21.30 Klavirska glasba — Bratislava: 21.30 Strameli — Varšava: Program po napovedi — Nemčija: 20.15 Radijska ba. lada o Priziji — Berlin: 19.00 Frankfurt 21.00 Komorna glasba — Königsberg: 19.00 Vessel ura 21.05 Gore in morje v glasbi — Hamburg: 19.00 Frankfurt 21.05 Štari mojstri — Bratislava: 19.00 Plesi iz starih časov 21.02 Simfonični koncert — Lipsko: 2

Presunjena težke boli, naznanja šali Hilda roj. Philipsky v svojem in v imenu svojih otrok Boruta in Peterčka vsem ostalim sorodnikom in znancem prežalostno vest, da je mirno v Gospodu umrl njen srčno ljubljeni soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

ŠALI ANDREJ

odvetnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah

v sredo, dne 15. maja 1935 ob pol 24 po težki in mukepolni bolezni, v 41. letu starosti, previden s tolažili svete vere. Pogreb draga pokojnika bo v soboto, dne 18. maja 1935 ob pol 17 iz hiše žalosti Cmureška cesta št. 9 na pokopališče pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 20. maja 1935 ob 7 v cerkvi Sv. Lenarta v Slov. goricah. Sv. Lenart, dne 15. maja 1935.

Opozarjamo na MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Tinčkove in Tončkove prigode

32.

Vznemirjenje na ladji raste.

Kapitan Mrhar se je pričel posvetovati s svojimi mornarji, kaj naj ukrenejo, da izsledijo mlada ubežnika. »Najbolje je, da krenemo proti bregu. Ko se zdani, se odpeljemo s čolnom na kopno. Dečka moramo najti!«

Medtem so valovi nesli splav z dečkoma čedalje hitreje v črno noč. Kakor orhova lupina se je zibal sem in tja. Dečka v njem pač nista slutila, kakšnim nevarnostim se podajata nasproti...

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vnajem

ODDAJO:

Trgovina

z mešanim blagom, dobro idoča, se odda takoj v najem radi selitve. Vprašanja naslovite na upravo »Slovenca« pod »Dobra trgovina na Gorenjskem« št. 5198. (n)

Vpeljan brivski lokal na prometnem in velikem kraju se odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5570. (n)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice v Ljubljani zamenjam za Banovinsko 200.000 Din. Ponudbe poslati upravi »Sl.« pod »Banovinska« 5515. d

125.000 Din

posojila v gotovini iščem proti vknjižbi na prvo mesto. Ponudbe pod »Petkratna garancija« št. 5560 upravi »Slovenca«. (d)

Knjižico

Mestne hran. ljubljanske, vsota 29.000 Din, prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 13/5581. (d)

Objave

Preklic!

Franc Petrič, Mamolj, preklicujem besede, katere sem govoril pri seji dne 4. februarja 1935 proti učitelstvu na Polšniku in se jim zahvaljujem, ker so odstopili od tožbe. Mamolj, 9. maja 1935. Franc Petrič.

Auto-motor

Tovorni avto

2—3 tonski kupimo. Ponudbe z navedbo cene upravi »Slovenca« pod št. 5579. (f)

Priporočajte povsod

dnevnik

SLOVENEČ

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajam a? motorja bi znebil se rad. brž kupcev ti mnogo prižene Slovencev najmanjši inserat

Gospodin'e! Obrtniki!

ne zamudite ugodne prilike. Zaradi izpraznitve zaloge odprodajam iz skladišča razno kuhinjsko posodo, orodje itd. — po znatno nižjih cenah **Stanko Florjančič** železnina, Resljeva cesta 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče. V račun vzamem tudi hranilne knjižice Kmetске in Ljudske pos. ljubljanske.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po nižjih cenah pri trvdiki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Pis. stroj Underwood

veliki, malo rabljen, poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5494. (l)

Oseba srednje starosti, ki je več let oskrbovala službo

hišne strežnice

— snajla sobe, kurila peči, ličila tla i. dr. — v večjem podjetju, želi nastopiti podobno službo tako. Pride se lahko predstaviti. Spričalo na razpolago. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Služba«.

Izredno dobra

in cenena oblačila, moško perilo itd. — kupite najbolje pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Dalije in gladijole

50%

izpod cene cenika!

Sever & Komp., Ljubljana

Otroški voziček

dobro ohranjen, naprodaj. Sv. Petra cesta 52. (l)

ZLATA JAMA JE STALNA REKIAMA v SLOVENCU

KAJ BIMORALA VEDETI VSAKA MLADENKA

»Nikar ne obupavaj, sem dejala, kaj takega se primerjava mnogim deklicam. Stvar pa same čisto poslabšajo, ko počenjajo. »ar ni dobro«. Vedela je, da sem uganila vzrok njenega obupavanja. Občutila je, kakor da bi bila zavrnjena, ker je imela temno in ovenelo kožo z razširjenimi znojnicami in zajedalci. Za vedno se rešite vseh napak svoje polti tako, da bo Vaša koža postala bela, čista in lepa, samo po naslednjem lahkotnem in cenemem načinu. Uporabljajte vsako jutro pred pudranjem kremo Tokalon, bele barve (ni mastna). Njene dragocene sestavine, ki čistijo, osvežujejo ter napenjajo kožo, učinkujejo naravnost magično tudi na najgrišo polt. Že v 3 dneh boste navdušeni nad svojo dražestjo. Ta enostavni recept je prinesel mnogim mladencem olajšanje in srečo — kar ve večina mater. Poizkusite kremo Tokalon, bele barve, še danes.

+

NAŠA NADVSE DOBRA IN ISKRENO LJUBLJENA ŽENA, MATI, TAŠČA, BABICA, SESTRA, GOSPA

JOSIPINA DEŽMAN ROJ. VEDENIK
TRGOVČEVA SOPROGA IN POSESTNICA

NAS JE PO KRATKI, TEŽKI BOLEZNI, PREVIDENA S SV. ZAKRAMENTI, ZA VEDNO ZAPUSTILA

POGREB DRAGE POKOJNICE BO DNE 17. MAJA OB 16 V TRBOVLJAH SV. MAŠA ZADUŠNICA BO 18. MAJA OB 7 V ŽUPNI CERKVI V TRBOVLJAH

TRBOVLJE, MARIBOR, BEOGRAD, DNE 15. MAJA 1935

GLOBOKO ZALUJOČE OBITELJI:
DEŽMAN, SAJOVIC, STREHAR, JUHART
IN OSTALO SORODSTVO

Dolores Vieser

PEVČEK

Ljubezenska zgodba mlade duše

Zmeden ga Ivan pogleda.

>Ne še,« prizna.

>Ti, potem se pa moraš požuriti, bo koj zvonilo k počitku.«

>Ah naj,« reče Ivan tiho in si potegne skozi goste temne lase. >Bom pa pripovedoval, kar sem sam videl na Poljskem.«

Zaskrbljeno zmaje Jurko z glavo; rektor navadno ne pusti, da bi mu kdaj »pripovedoval«.

>Ti,« zašepeta spet Ivan, »si se ti že naučil?«

>Ze,« odvrne Jurko ne brez dostojanstva in sede poleg tovariša.

>Jurko,« reče Ivan bolestno, »kaj misliš, kaj naj storim —?« In potihoma, da ne bi motil drugih, pripoveduje, kaj mu je Škorček povedal o materi in da je zdaj malo manj kot prepričan, da živi mati na Laškem. >Kaj si moreš ti drugače misliti?«

Nak — Jurko si ne more drugače misliti. Kako tudi? Ne pozna druge ženske kakor mater, nežno ženo, žalujočo vdovo, in sestri, od katerih hoče ena umreti, ker ji je izginil ženin. Vsega ga je navdušila ta romantična zgodba. Skoraj mu je žal, da sam ve, kje je njegova mati. >Seveda jo moraš iti iskat. To je edino, kar moreš storiti! Jaz bi bil sploh že kar od kantorja šel naravnost v Italijo!«

Obotavlja se in osramočen reče Ivan:

>No, veš — vendarle nisem za trdno vedel — in pa — šola.«

>Ah, kaj šola!« se razvema Jurko. »Šola ti ne uide, mati pa ti medtem lahko umre od hudega! Kar misli si, kako ji mora deti, če stopi tisti črni vrag, tisti pol-

kovnik, v njeno sobo in se ji porogljivo posmehne in zarjove: Ti, Carmé, lepo novico: mož ti je umrl! Rečem ti — omedleti mora kakor naša Regina! In nemara še laže in pravi, da si tudi ti umrl! Od tega ji mora zadnje še srce počiti — prav gotovo!«

>Moj Bog —« zajeci Ivan. Vihar ljubezni in kesanja in domotožja ga potegne s seboj. Uboga mati — naa — od onega ne sme zvedeti! Sam ji mora povedati — tako polagoma! Malo vreden otrok je — res, malo vreden otrok, da ni že zdavnaj pohitel v Italijo! Kako le mu je moglo dati srce, da jo je pustil v srčni bridkosti le en sam dan dlje, kakor bi bilo treba? Kakor v sanjah vstane z drugimi, komaj sliši, kaj mu vzburjeno prigovarja Jurko — gre v mrzlo spalnico in leže, tresoč se od mraza in razburjenosti. Nekaj mu venomer šepeta: Zakaj nisi šel že zdavnaj? Zakaj ne? Da, le zakaj ne? Ker ni za trdno vedel. — Toda k a k o naj bi bilo drugače? Je tako — bome da — m o r a biti tako! Mati, pridem kmalu — mati, odpustite mi! Mislil sem si samo, da moram še prej prejeti sveto obhajilo — pojutrišnjem! Pa saj ga tudi v Italiji lahko prejmem. Precej jutri zjutraj grem! Ne polkovnik — ampak jaz vam povem, mati! In v velikem domotožju, v svojem usmiljenju, se zazdi sam sebi zloben in hudoben, da se je veselil svetega obhajila in hotel postati mašnik in ni storil ničesar, da bi rešil mater. Zdjaj hoče to popraviti. Toda kako?

Jutri zjutraj se odcepi s pota v šolo in se odpravi spet proti Beljaku. Potem čez Pontabelj in Pontebbo doli v Italijo. Spet bo tako kakor pred letom dni. Mrzlo in tuje. Pa da pride le na Laško, tam bo že topleje. Ah: in četudi bi bilo treba iti na severni tečaj, šel bi! In riše si, kako jo najde — pač v kakšnem samotnem gradu ali kakšni mračni palači — in kako ga mati gotovo takoj prepozna in se zveseli! Giovanni mio! — Sapa mu zastane od blaženega vzburjenja.

Vso noč ne more zatisniti očesa.

Ob štirih zasliši glas zvončka. — Sklene roke in začne moliti. — Potem se zmislji, da prihaja to zvonjenje od frančiškanske cerkve in bosta šla pater Bernardin in rektor zdaj v kor. Tedaj ga obide rahel sram. Dobri pater ga bo opoldne čakal. — No, naj ga! Ne da se niti ure več zadržati! Mati je več! Toda, pater Bernardin mu je bil zmeraj tako dober. Prav za prav je grdo, kar tako oditi. Grdo? — Moj Bog, kaj naj naredim?

Najbolje bo, da gre najprej k frančiškonom in vse pove pater Bernardinu. — Saj! Bernardin že razume take reči. In če bo hud, no, potem ne more pomagati, on je naredil, kakor je prav! Zadrževati ga tako ne sme. Bilo bi zoper četrto božjo zapoved!

Ob petih se prikaže med vrati Mirko Krasnik in glasno zakliče:

>Laudetur Jesus Christus!«

Fantički se zbude. Hlastno in bolj zmrzel, kakor je šel sinoči spat, vstane Ivan. Ko gre do iz spalnice, se pri-rine k njemu Jurko in zašepeta z žarečimi očmi:

>Kdaj?«

Ivan odločno odgovori z bledimi ustnicami:

>Zdaj!«

Navdušeno mu stisne Jurko roko. Pri zajtrku mu porine svoj kos kruha. Potem gre Ivan po gosli v pevsko sobo in jih skrije pod plašček.

Ko gre do šolarji skozi vežo stare hiše, postane Ivanu srce težko. Pa ne ostaja mu časa, da bi gledal nazaj. Hrupoma odrojijo plahutajoči dečki mimo cerkve. Tu zgubi Jurko gosje pero. Mudi se — samo Ivan ostane pri njem in brska nekaj po snegu. Tovariši zginejo za cerkev.

>Tako —« reče nato Ivan. »Bog ti povrni, na svidenje!«

>Na svidenje — in kadar jo najdeš, mi daj na znanje, jeli?«

S. M. Felicite Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjigarna.

Slovenska kuharica